

Mesijansko Biblijska Studija - 106

LOKALNA CRKVA

Dr. Arnold G. Fruchtenbaum

PREVOD NA SRPSKI JEZIK

LOKALNA CRKVA
MBS 106
Dr. Arnold G. Fruchtenbaum

***Starešine koji dobro upravljaju neka se smatra dostojnima dvostruke časti,
poglavito one koji se trude u reči i nauku***
(I Timoteju 5:17)

Dok Univerzalnu Crkvu definišemo kao entitet sastavljen od svih vernika (i samo vernika) između Dela 2 i Uzdignuća, definicija Lokalne Crkve je poprilično različita. U Novom Zavetu ne postoji definicija lokalne crkve, ali itekako postoji dovoljno opisa i dovoljno detalja o karakteristikama i funkcionisanju lokalne crkve, tako da se bez problema može izvući definicija iz svih tih predočenih istina.

Ova studija o lokalnoj crkvi biće podeljena na osam delova: definicija; svrha, smisao ili cilj; crkvena uprava; organizacija i vođstvo; crkvena disciplina; Šabat i Nedjelja; sastanak crkve; i uloga žene u lokalnoj crkvi.

I. DEFINICIJA

Definicija lokalne crkve glasi: grupa vernika u Hrista koja ispoveda veru, koji su kršteni vodom i organizovani pod vođstvom starešina i đakona, a u svrhu; nošenja Velikog Poslanja; u svrhu provođenja propisanih uredbi – krštenja vodom i Gospodnje večere; za izgradnju Tela kroz obožavanje Gospoda, za zajedništvo svetih – vernika; za podučavanje u Reči, i za korištenje duhovnih darova.

Neki jednostavno definišu Crkvu kao „gde su dvoje ili troje sakupljeni“. Sve što Matej 18:20 uči jeste da onamo gde su dvoje ili troje sakupljeni, Hristos jeste usred njih. Ali ovo nije definicija lokalne crkve. Lokalna crkva je mnogo više od samo dvojice ili trojice sakupljenih zajedno.

Zbog toga što postoji samo jedna univerzalna crkva, kada god se reč „Crkva“ koristi za univerzalnu crkvu, nalazimo je samo u jednini. Međutim, kada se reč koristi za lokalnu crkvu u Novom Zavetu, nalazimo je u oba oblika, u jednini i u množini. Na primer, u jednini, ***crkva u Jerusalimu*** (Dela 8:1; 11:22); ***u crkvi u Antiohiji*** (Dela 13:1); ***dozva starešine crkve iz Efeza*** (Dela 20:17); ***koja je služnica crkve u Kenhreji*** (Rimljani 16:1); ***crkvi Božijoj koja je u Korintu*** (I Korinćanima 1:2; II Korinćanima 1:1); ***crkva u Laodikeji*** (Kološani 4:16); ***i crkvi Solunjana*** (I Solunjanima 1:1; II Solunjanima 1:1). Sve ovo su bile lokalne crkve, i zbog toga što je bila samo jedna crkva u toj sredini, reč se koristi u jednini. Zbog toga što negde ima više lokalnih crkvi, reč također pronalazimo i u množini. Na primer; Biblija govori o ***crkvama Galacijskim*** (Galatima 1:2); ***Judejskim crkvama*** (Galatima 1:22); ***crkve Božije koje su u Judeji*** (I Solunjanima 2:14) i ***crkvama u Aziji*** (Otkrivenje 1:4).

Da bi smo dali što celovitiju definiciju lokalne Crkve svakako je važno naglasiti da je lokalna Crkva također i Hram Božiji. Prema Pismima postoje tri aspekta, tri načina onoga šta jeste Hram Božiji danas. Prvo, individualni vernik je Hram Božiji,

zbog toga što je njegovo telo mesto gde prebiva, gde boravi Duh Božiji (I Korinćanima 6:19). Drugo, Univerzalna Crkva je Hram Božiji (Efescima 2:19-22). I treće, Lokalna Crkva je također Hram Božiji (I Korinćanima 3:16-17).

II. CILJEVI I SVRHA LOKALNE CRKVE

U drugom delu ove studije naći ćemo trinaest razloga ili ciljeva koji se postavljaju pred lokalnu crkvu.

Prvi cilj je da podučava Biblijsku doktrinu (Biblijski nauk), da podučava sadržaj Pisama, da podučava celovit, potpun savet Božiji. (Dela 2:42; 11:26; I Timoteju 3:15-16).

Druga svrha se sastoji u tome da lokalna crkva mora izvršavati svoju ulogu sveštenstva (I Korinćanima 16:1-2, II Korinćanima 8:1-15; Filipljanima 4:18). Svi vernici su sveštenstvo i svaki vernik treba da vrši dužnost sveštenika, a to je da zastupa ljude pred Bogom.

Treća svrha je okupljanje za zajedničku i jedinstvenu molitvu. Ne samo da vernik treba da se moli sam, privatno, već vernici moraju da mole zajedno, kao lokalno telo, kako bi se mogli složiti jedan sa drugim i tražiti vođstvo od Boga ili upućivati Bogu molbe u njihovom molitvenom životu, (Dela 2:42; 4:31, 12:5, 12; Jevrejima 13:15).

Četvrta svrha je da bi se nadgledale i provodile ordinance (uredbe). Ove ordinance su; krštenje vodom i Gospodnja večera, (Dela 2:41-42; 20:7; I Korinćanima 11:23-29).

Peta svrha lokalne crkve je da koristi, da upotrebljava duhovne darove (I Korinćanima 12:13-14).

Šesta svrha lokalne crkve je da provodi i crkvenu i duhovnu disciplinu (I Korinćanima 5:1-13; II Solunjanima 3:14-15; I Timoteju 5:20).

Sedma svrha lokalne crkve jeste da šalje misionere po celom svetu (Dela 11:22-24; 13:1-4).

Osma svrha je da provida za potrebe općenito, ali i posebno, za potrebe među vernicima (Dela 6:1-6; II Korinćanima 8:4-7; I Timoteju 5:16; Jakovljeva 1:27).

Deveta svrha je da izgrađuje učenike i da podučava vernike dok god nisu čvrsto utemeljeni u Reči Božijoj. Učeništvo uključuje tri elementa: propovedanje Evandjelja, krštenje i podučavanje Reči Božije (Matej 28:18-20).

Deseta svrha lokalne crkve jeste da izgrađuje Hristovo Telo. Hristovo Telo je Univerzalna Crkva, ali univerzalna crkva je sastavljena od mnogih lokalnih crkvi, samo od vernika (Efescima 4:11-16). Ovo ima veze sa time da pojedini članovi Tela mogu biti čvrsto usađeni i ukorenjeni u Reči Božijoj, tako da više ne budu bacani amo-tamo svakim vetrom nauke.

Jedanaesta svrha lokalne crkve jeste da čini dobro u ovome svetu općenito, ali sa naglaskom da posebno čini dobro onima koji su **u istom kućanstvu vere** (Galati 6:10).

Dvanaesta svrha jeste da pokaže ljubav Hristovu tako da svet može da vidi vernikovu ljubav za Njega (Otkrivenje 2:4-5).

Trinaesta svrha lokalne crkve jeste da proslavi Boga u svojoj službi (Rimljani 15:6, 9; Efescima 3.21; II Solunjanima 1:21; I Petrova 4:11).

III CRKVENA VLAST

Treći deo ove studije o lokalnoj crkvi raspraviće pitanje: Šta je tačno Biblijski oblik crkvene vlasti ili uprave? Različite denominacije imaju različite oblike vlasti, a ovo poglavlje će biti podeljeno u pet delova i to temeljimo na pet različitih formi crkvene vlasti koje postoje.

A. Forma Nacionalne Crkve

Prvi oblik crkvene vlasti koji ćemo diskutovati je poznat kao forma „Nacionalne Crkve“, i to je uglavnom proizvod crkvene istorije, a ne Biblijsko učenje. U ovom sistemu, poglavar države je samim time i poglavar crkve. Na primer, ko god se zadesi da bude kralj ili kraljica Engleske ujedno je i poglavar Engleske crkve. Ko god je poglavar različitih nacija u Skandinaviji isto tako je i poglavar Luteranske crkve te određene skandinavske zemlje.

Problem sa nacionalnim crkvama, naravno, je taj da je često poglavar nevernik, i na nesreću većina kraljeva nisu bili vernici. Razmislite o nekom poput Henrija VIII i drugih koji su automatski postajali poglavari nacionalne crkve.

Naravno, u Novom Zvetu ne postoji tako nešto kao što je nacionalna crkva. Zapravo, crkva i država treba da budu razdvojene. Nadalje, crkva je u podložnosti državi, a ne država u podložnosti crkvi. Stoga, oblik vlasti poznat kao nacionalna crkva, iako danas i dalje postoji u svetu i postojao je mnogo vekova u crkvenoj istoriji nije Biblijski oblik crkvene vlasti.

B. Hijerarhijski ili Episkopalni Oblik

Drugi tip crkvene vlasti dolazi nam pod dva različita imena: hijerarhijski ili episkopalni. Ovo nema veze sa episkopalnom denominacijom kao takvom, već je episkopalni u smislu da opisuje poseban oblik crkvene vlasti. Možda je iz tog razloga termin „hijerarhijski“ bolji jer nikog ne zbunjuje ni sa kakvom denominacijom. Iako, ono šta ćemo reći o hijerarhijskoj formi crkvene vlasti može biti istina i za episkopalnu denominaciju, ali nije samo Episkopalna Crkva ta koja funkcioniše na taj način.

Hijerarhijska ili episkopalna forma je oblik vlasti u kojem vlada biskup ili neka vrsta crkvenog lidera pod nekim drugim imenom ili oznakom, koji, po prirodi svoje

službe i ureda ima moć da upravlja i vodi lokalnu crkvu. Biskup je taj koji upravlja crkvom i samo biskup ima moć da uređuje. Hijerarhijska ili episkopalna forma vlasti temelji se na konceptu apostolskog nasleđivanja. Ovaj koncept uči da postoji trajna linija ordiniranja od apostola do sadašnjeg vremena i da ta određena grupa održava i ima tu liniju.

Još jednom, oni koji podržavaju ovaj hijerarhijski ili episkopalni oblik crkvene vlasti, temelje je na doktrini o apostolskom nasleđu. Međutim, ovo nije učenje Novog Zaveta. U Novom Zavetu nema ovakvih primera ili bilo kakvih uputstava za nasleđivanje. Biblija ne vidi crkvu kao neku vrstu carstva koje se predaje iz ruke u ruku, od jedne dinastije do druge; Biblija jednostavno rečeno ne podučava apostolsko nasleđe.

Zapravo, u prva tri veka crkvene istorije potpuno je odsustvo bilo kakve rane tradicije istorijskog nasleđivanja. Koncept apostolskog nasleđivanja nastaje tek u četvrtom veku nove ere, nakon šta je Hrišćanska religija postala državna religija Rimskog Imperija.

Nadalje, sama jedinstvenost apostolske službe ne dozvoljava da bude prenešena. Treba napomenuti da dar apostolstva zahteva određene preduslove ili uslove. Na primer, prvo, da bi neko bio kvalifikovan da bude apostol on je morao da vidi vaskrslog Hrista; drugo, onaj koji je apostol, on je poput proroka, u tome da mora da primi direktno otkrivenje od Boga. Stoga, sama jedinstvenost apostolske službe ne bi dopustila da bude prenesena nekakvim oblikom apostolskog nasleđivanja.

U hijerarhijskoj ili episkopalnoj formi vlasti uvek ima red sveštenstva koji se razlikuje od laika, dok Biblija uči da su sveštenstvo svi vernici. Ovo Biblijsko učenje ne dopušta poseban sveštencički red.

Još jednom, ovakav oblik vlasti ne nalazi se nigde u Novom Zavetu. Kao oblik vlasti, pojavljuje se tek u četvrtom veku i onda je podržan i dano mu je zaleđe upravo doktrinom apostolskog nasleđa, koja potiče tek iz četvrtog veka.

Ima nekoliko grupa koje slede ovu hijerarhijsku ili episkopalnu formu vlasti. Ovo uključuje Rimo-Katoličku crkvu, Episkopalnu crkvu, Metodističku crkvu i Luteransku crkvu. Stupanj moći varira od grupe do grupe, ali uvek sadrži neki stepen hijerarhijskog ili episkopalnog poretka. Najosnovniji lanac zapovedanja u ovom obliku vlasti započinje sa biskupom ili biskupima na vrhu, ispod njih su sveštencičke starešine, a ispod njih su đakoni.

C. Federalna ili Prezbitarijanska Forma

Još jedna forma crkvene vlasti, poznata je kao „federalna“ ili „prezbitarijanska“. Oba ova imena primenjuju se na isti oblik. Po svojoj definiciji, federalna ili prezbitarijanska forma vlasti je takva u kojoj postoji predstavnički oblik vlasti. Ona prepoznaje autoritet, na ispravan način izabranih predstavnika lokalnih crkava, koje su obično grupisane geografski.

Samom lokalnom crkvom vlada se sa sednicama, koje su sastavljene od starešina koje upravljaju, a koji su izabrani od strane članstva, sa starešinom koji podučava

ili ministrom kao predsedavajućim službenikom. Starešinu-učitelja određuju drugi službujući, ali starešine koji upravljaju određuje zajednica.

Kao dodatak ovome da se u crkvi vlada zasedanjima ili sednicama, postoji i viši red u lancu zapovedanja koji je poznat kao „prezbiterij“. Svi imenovani službenici, ili službenici koji podučavaju, i po jedan starešina koji vlada iz svake crkve u datom okrugu sačinjavaju prezbiterij. Ove grupe prezbiterija sačinjavaju sledeći red, a to je sinod. A onda grupe sinoda sačinjavaju sledeći vladajući red, a to je najviše vladajuće telo, generalna skupština.

Temeljna postavka unutar lokalne crkve u ovakvom obliku vlasti ima svoje starešine i đakone, a to znači da sledi red iz Novog Zaveta, osim u dve iznimke. Prvo, u ovom sistemu, starešine koje upravljaju izabrani su od strane zajednice, dok u Biblijskom obliku vlasti to nije tako. Drugo, u ovom obliku uglavnom se postavlja jedan starešina koji podučava, dok Biblijski način zahteva množinu starešina koji podučavaju. Ovaj sistem vodi u denominacijsku strukturu poput Prezbiterijanske Crkve i poput Reformisane Crkve, ali denominacijska struktura nije oblik vlasti iz Novog Zaveta. Novi Zavet nema generalnu skupštinu, sinod, niti prezbiterij. Ono šta Novi Zavet ima jesu lokalne crkve koje su nezavisne, pod određenim autoritetom o kojem ćemo kasnije više reći.

Neki primeri grupa koji slede ovakav oblik crkvene vlasti uključuju Prezbiterijansku i Reformisanu Crkvu, kao i Nizozemsku Reformisanu Crkvu i Hrišćansku Reformisanu Crkvu, između ostalih.

D. Kongregacijski Oblik Crkvene Vlasti

Četvrti oblik crkvene vlasti poznat je kao „kongregacijski“ (skupštinski, zajednički), a temelji se na verovanju da nijedan čovek ili grupa ne bi trebali da imaju autoritet nad lokalnom crkvom. Mesto autoriteta u lokalnoj crkvi bi trebala da bude sama lokalna zajednica. Važne stvari se odlučuju tako da svaki član učestvuje, bez uvažavanja autoriteta drugih crkava, drugih hijerarhija, čak i bez uvažavanja samih službenika unutar same lokalne crkve.

Neki primeri grupa koje slede kongregacijsku formu vlasti su Baptisti, Evangelistička Slobodna Crkva, Učenici Hristovi, Kongregacionalisti, poput Ujedinjene Crkve Hristove i nekih Nezavisnih Biblijskih Crkvi. Pa, iako je ovaj oblik vlasti poprilično popularan, pitanje koje se uvek mora postaviti je; da li je to Biblijski oblik crkvene vlasti? Je li ovaj oblik crkvene uprave ono o čemu Biblija govori i šta podučava? Navešćemo šest argumenata koji se koriste da podupru kongregacijski oblik vlasti.

1. Da se Sačuva Jedinstvo

Jedan od omiljenih argumenata koji se koristi jeste da je dužnost čitave crkve da se sačuva jedinstvo unutar crkve. Oni koji koriste ovaj argument uglavnom citiraju pet odlomaka iz Pisma. Jedan je Rimljani 12:6, ali ovaj odlomak govori o korištenju duhovnih darova, ne o crkvenoj vlasti. Drugi odlomak je u I Korinćanima 1:10, ali ni ovaj odlomak, isto tako, ne govori ništa o crkvenoj vlasti. Treći odlomak je II

Korinćanima 13:11, ali ni ovaj odlomak isto ne govori ništa o crkvenoj vlasti. Četvrti odlomak koji se koristi je Efescima 4:2, ali ovaj odlomak ne govori ništa o crkvenoj vlasti. I konačno, Filipljani 1:27 se koristi, ali ni ovaj odlomak isto ništa ne govori o crkvenoj vlasti.

Kada se kaže da je dužnost cele crkve da sačuva jedinstvo crkve, to je uistinu tačna izjava. Ali ta izjava baš ništa ne govori o crkvenoj vlasti. Odlomci koji se koriste da bi to dokazali ni na koji način ne podučavaju da je to oblik crkvene vlasti. Pa, iako svaki vernik ima tu odgovornost i čitava lokalna crkva ima odgovornosti vezane za očuvanje jedinstva, to samo po sebi, ne dokazuje da oni koji sačinjavaju zajednicu ujedno treba da vrše i vlast. Biblija ne podučava kongregacijski oblik vlasti.

2. Da se Sačuva Čistota Doktrine i Prakse

Drugi argument koji se koristi da se podupre kongregacionizam jeste da je odgovornost čitave crkve da se sačuva čista doktrina i praksa. Dva glavna odlomka se koriste da se podupre ovaj argument. Prvi je u I Timoteju 3:15, ali kontekst, sadržaj ovog odlomka tretira sa crkvenim liderima, ne sa celokupnom kongregacijom. Drugi odlomci su Otkrivenje 2 i 3, ali pisma iz Otkrivenja 2 i 3 su adresirana i upućena anđelima tih crkvi.

Uistinu jeste odgovornost cele crkve da sačuva čistom doktrinu i praksu, ali to samo po sebi ne otkriva koju bi vrstu vlasti lokalna crkva trebala da ima, a isto tako samo po sebi ne pokazuje nikakvo učenje koje bi govorilo u prilog kongregacijskog oblika vlasti.

3. Da bi se Primile Ordinance (Uredbe)

Treći argument koji se koristi u prilog kongregacionizma ističe da su ordinance dane za celokupnu crkvu. Četiri odlomka se citiraju kako bi se dokazao ovaj zaključak. Prvi je Matej 28:19-20, koji nam govori šta Veliko Poslanje jeste, ali nam ništa ne govori o crkvenoj vlasti. Otkriva nam koja bi svrha lokalne crkve trebala da bude, ali nam ne kaže ništa o tome kakva bi vlast u crkvi trebala biti.

Drugi odlomak je Luka 24:33, ali ni ovaj odlomak ne kaže ništa o crkvenoj vlasti, već samo navodi činjenicu da su i drugi bili prisutni sa apostolima u gornjoj sobi.

Treći odlomak je Dela 1:15. Ovaj odlomak nam ništa ne govori o uredbama, već jednostavno nam govori o jednoj činjenici u trenutku kada je Petar preuzeo vodeću ulogu; čak izgleda kao da ovo govori nešto suprotno od onoga šta uči kongregacijski oblik vlasti; a kaže nam da su sa apostolima u gornjoj sobi bili prisutni i drugi ljudi.

Četvrti odlomak kojim se ovo argumentira je I Korinćanima 15:6, ali ni ovaj odlomak ne govori ništa o crkvenoj vlasti, samo da se Isus pokazao još pet stotina njih uz to šta se pokazao apostolima.

Činjenica je ovo, čak i da ordinance jesu poverene celoj crkvi, ovo i dalje ne naučava ništa o crkvenoj vlasti, samo nam kaže da se Isus pojavio pred pet stotina ljudi uz apostole.

4. Da bi se Izabrali Službujući

Četvrti argument koji se koristi da se podrži kongregacijski oblik vlasti je taj da se istakne da crkva sama odabire svoje službenike, a ovde se koristi šest odlomaka da se to pokaže.

Prvi odlomak je Dela 1:23-26, gde je Matija izabran da zameni Judu na mestu apostola. Problem sa korištenjem ovog odlomka je taj da je Matijin izbor učinjen bacanjem kocki, a čak ni kongregacionisti neće koristiti kocke kako bi zajednica odlučila koga će izabrati za svoje đakone.

Drugi stih je Dela 3:5, ali ovaj stih ne govori ništa o crkvenoj upravi.

Treći odlomak je Delima 6:3-5, u kojem apostoli traže da zajednica odabere ljude koji će služiti kao đakoni. Ali zapoved za izbor došla je od apostola. Nadalje, ovi apostoli su jednostavno tražili od crkve preporuke za to ko bi bio kvalifikovan za đakona, jer zajednica može da prepozna ljude koji imaju duhovne darove koji se traže za službu đakona ili za službu starešine. Činjenično je da su ovi đakoni imenovani od strane apostola, a ne od strane zajednice (kongregacije).

Četvrti odlomak je u Delima 13:2-3, ali ovaj odlomak ne govori ništa o izboru starešinstva; govori samo o poslanju misionera. Nadalje, Dela 13:1, jasno naglašava liderstvo proroka i učitelja u toj lokalnoj crkvi, kada su Pavle i Varnava poslani da budu misioneri.

Peti odlomak koji se koristi je u Delima 15:2, 4, 22 i 30, ali ukoliko neko pogleda u kontekst, ne radi se o zajedničkom donošenju odluka, već je naglasak jasno stavljen na apostolima i na starešinama koji su doneli odluke.

Poslednji stih koji se koristi za ovo područje je II Korinćanima 8:19, ali opet, ovaj odlomak, iako stavlja odgovornost na lokalnu crkvu, ne govori ništa o crkvenoj vlasti. Tako da ni ovaj četvrti argument ne može da se podrži.

5. Da se Provodi Disciplina

Peti argument koji se koristi da se podrži kongregacijski oblik vlasti jeste taj da se ističe kako je u moći cele crkve da provodi disciplinu i ovde se navode tri odlomka.

Prvi je u Mateju 18:17, ali u tom kontekstu, sam čin dovođenja brata koji je sagrešio pred zajednicu je od strane lidera crkve. Još jednom, tekst sam po sebi ne govori o crkvenoj vlasti.

Također se citira i I Korinćanima 5:4, 5 i 13, ali ni ovaj odlomak ništa ne govori o crkvenoj vlasti, dok drugi odlomci Pisma uistinu smeštaju ovu odgovornost za disciplinu u ruke starešinstva.

Poslednji odlomak koji se koristi je II Solunjanima 3:6, 14 i 15, ali ni ovaj odlomak ne govori ništa o crkvenoj vlasti. Iako čak cela crkva može da do neke mere bude uključena u crkveno disciplinovanje, ta odgovornost je na starešinstvu i nijedan od ovih odlomaka ne govori o kongregacijskom načinu upravljanja.

6. Da se Uspostavi Rangiranje Starešinstva

Šesti argument kojim se podupire kongregacionizam jeste taj da se citira I Timoteju 3:1-13, gde je u jednini starešina o kojem se govori od 1-7, ali je množina đakona u stihovima 8-13. Međutim, ukoliko neko pogleda u 5:17 iste te knjige pronaći će reč „starešina“ u množini, tako da ni to nije nikakav dokaz.

7. Zaključak

Nijedan od citiranih odlomaka ne podupire koncept kongregacijske forme upravljanja. Nijedan od ovih odlomaka ne oslikava kongregacijski oblik vladanja. Zapravo, kao i sa drugim oblicima vlasti koje smo do sada prešli, ni ovaj kongregacijski oblik crkvene vlasti ne nalazimo nigde u Pismima.

E. Biblijski Oblik

Biblijski oblik vlasti je takav da je svaka crkva u potpunosti nezavisna jedna od druge. Ne postoji hijerarhijski autoritet nad mnogim crkvama i nema denominacijske strukture. Različiti dokazi koji se koriste da se podrži kongregacijska forma vlasti, zapravo su dokazi o nezavisnosti lokalnih crkvi. Ne postoji viši duhovni sud za priziv od lokalne crkve.

Ali, šta je sa vlasti unutar svake od tih nezavisnih crkvi? Svaka lokalna crkva treba da ima vlast sačinjenu od više starešina i oni su autoritet nad crkvom. Autoritet ne počiva u kongregaciji (u celoj zajednici), kako se uči u kongregacijskom obliku vlasti. Odnos između starešinstva i ljudi često je poput odnosa između pastira i ovaca. Pa ipak, u kongregacijskom obliku vlasti, ovce su te koje govore pastiru koliko on može da pojede, šta on može ili ne može da uradi, gde može da živi. Ovo teško da je Biblijski odnos. Svaka lokalna crkva je upravljana od strane starešinstva, ne od strane jednog starešine kojem moć može da udari u glavu i da tako postane diktator, već svaka lokalna crkva treba da bude upravljana sa više starešina koji su podjednaki u vlasti.

Primeri grupa koje slede ovakav oblik crkvene vlasti su Crkve Braće i Nezavisne Biblijske Crkve. U poslednjih nekoliko desetljeća mnoge Nezavisne Biblijske Crkve su se podigle širom cele zemlje (misli se na SAD).

Najbolji način da se odbrani ovakav oblik crkvene vlasti kao Biblijski oblik upravljanja jeste da krenemo na četvrto poglavlje ovog studija o lokalnoj crkvi.

IV CRKVENA ORGANIZACIJA I VODSTVO

Četvrto poglavlje će pokazati da je Biblijski oblik upravljanja upravo oblik upravljanja sa množinom starešina, a ne, niti kongregacijski, niti hijerarhijski, niti putem nacionalnog lidera. Ovo poglavlje ćemo podeliti u pet područja.

A. Činjenica u Vezi Organizacije

Ovo prvo područje odgovoriće na pitanje; „Da li je lokalna crkva Novog Zaveta organizovana?“ Ima onih koji uče da je lokalna crkva gde god se dvoje ili troje skupe u Hristovo ime, stoga, nije joj potrebna organizacija. Ali u Novom Zavetu; je li lokalna crkva organizovana ili se radi o nasumičnim okupljanju onih koji veruju? Činjenicu da je u Novom Zavetu crkva izuzetno dobro organizovana dokazaćemo sa dvanaest stvari.

Prvo, lokalna crkva održava sastanke koji su utvrđeni, planirani i imaju svoj raspored, a to zahteva organizaciju (Dela 20:7; Jevrejima 10:25).

Drugo, lokalna crkva je imala preporuke za đakone, a to zahteva organizaciju (Dela 6:1-6).

Treće, lokalna crkve ima svoje službujuće. Sama priroda službenika je ta, da je on, službenik organizacije (Dela 14:23; Filipljani 1:1).

Četvrto, lokalna crkva treba da provodi disciplinu, a to zahteva organizacijsku strukturu (I Korinćanima 5:4-5, 13).

Peto, lokalna crkva treba da prikuplja priloge i da vodi evidenciju o priložima, a to uvek zahteva organizaciju (Rimljani 15:26; I Korinćanima 16:1-2; II Korinćanima 8:6-9:5).

Šesto, dokaz organizacije u lokalnoj crkvi jeste to da ponekad, za nekog pojedinca, trebaju pisane preporuke, od jedne kongregacije prema drugoj, a to pokazuje organizaciju (Dela 18:24-28; Rimljani 16:1; II Korinćanima 3:1; Kološani 4:10).

Sedmi dokaz da je organizacija činjenica lokalne crkve je registar udovica. Trebalo je da budu popisane udovice tako da se crkva prema njima može odgovorno odnositi, pogotovo prema udovicama koje su u potrebi. Odgovornosti poput ove zahtevaju organizaciju (Dela 6:1; I Timoteju 5:9).

Osmo, lokalne crkve treba da slede određene jednoobrazne (uniformisane) regule koje su uobičajene za sve zajednice vernika. Da bi se to pretvorilo u stvarnu praksu potreban je određeni stepen organizacije. Primer ovih uobičajenih pravila nalazimo u I Korinćanima 11:16, gde Pavle ističe da ono šta je upravo podučio Korinćane u stihovima od 1 do 15 nije istina samo za njih, već je to istina i za sve druge zajednice, bez obzira gde se nalazile i bez obzira kojoj kulturi pripadale.

Deveti dokaz o organizaciji lokalne crkve jeste taj da one provode određeni im ordinance, uredbе. Radi se o istim uredbama koje treba da se provode bez obzira gde se crkva nalazila. Dve ove uredbе, ili ordinance su, krštenje vodom i Gospodnja

večera. Postojanje ovih ordinanci obaveza je za sve i njihovo provođenje otkriva nam organizaciju (Dela 2:41-42,46; I Korinćanima 11:23-26).

Deseti dokaz o crkvenoj organizaciji je taj da treba da postoji određeni red koji se obdržava u službi obožavanja tako da stvari ne izmaknu kontroli, u smislu da postanu kaotične i zbunjujuće (I Korinćanima 14:40; Kološani 2:5; I Solunjanima 5:14; II Solunjanima 3:6-7).

Jedanaesti dokaz u korist organizovanosti lokalne crkve jeste da imaju tačan broj članstva i da uvek znaju koliko je ljudi dodano crkvi (Dela 2:42; 4:4). Činjenica da se vodi nekakva evidencija o broju članstva je činjenica koja upućuje na organizaciju.

Dvanaesti argument koji nam pokazuje da crkva ima organizovane elemente jeste taj da crkva ima svoj „dekorum“ (primereni način ponašanja). Postoje određena pravila i smernice koje treba da se provode na sastanku. Odgovornost za provođenje ovog ustanovljenog dekoruma je na starešinstvu. Samo postojanje ovog ustanovljenog ponašanja opet naglašava organizaciju (Rimljani 16:17; I Korinćanima 5:13; 14:34,40; III Jovanova 5-12).

Zaključak je očigledan; lokalna crkva Novog Zaveta nije grupa dezorijentisanih vernika koji se nasumice sastaju, već se radi o zajednici sa jako visokim stepenom organizacije.

B. Starešine

Drugo područje koje pokazuje organizaciju i vodstvo je služba starešinstva. Starešine su vladajuće telo lokalne crkve. Služba starešinstva biće razmatrana u osam aspekata.

1. Priroda Službe

Prvi aspekt nam govori o samoj prirodi službe starešine. Ovo se može videti iz tri posebna termina koja se koriste u opisivanju starešina.

Prvi termin je „starešina“. Grčka reč je **presbuteros** odakle i dolazi reč prezbiterij. Reč „starešina“ naglašava samu službu i poziciju autoriteta koji ide sa službom.

Drugi termin je za istu službu je „biskup“. Grčka reč je **episkopos**, a to je i izvor naše reči „episkopalni“. Ovaj termin naglašava funkciju službe, a to je generalno govoreći nadgledanje (Dela 20:28; Filipljani 1:1; I Timoteju 3:1-2; Titu 1:7; I Petrova 2:25).

Treći glavni termin koji se koristi za istu službu jeste reč „pastir“. Grčka reč je **poimanos**, a naglašava aspekt pastorisanja i hranjenja (Dela 20:28; I Petrova 2:25; 5:1-2).

Ova tri termina opisuju službu. To nisu tri različite službe, već tri različita termina koja opisuju istu službu. Najbolji način da se ovo dokaže jeste da se primeti da

Pisma koriste ova tri termina za opis iste grupe starešina. Na primer, u Delima 20:17 i 28, sva tri termina se primenjuju na isto telo starešinstva. Još jedan primer je u I Timoteju 3:1-7, kada se upoređi sa 5:17 i sa 3:4; opet tri različita termina za istu grupu ljudi. Još jedan primer je u Titu 1, upoređujući stih 5 i stih 7. Još jedan primer je I Petrova 5:1-2. Opet ovi termini koji se koriste za istu grupu ljudi.

Nadalje, sam koncept „starešine“ vuče svoje poreklo iz koncepta starešinstva Izraela koji su imali autoritet unutar tela Izraelske nacije. Starešinstvo, kao oblik crkvene vlasti, svakako bi trebalo da ima prioritet u odnosu na nacionalni, hijerarhijski ili episkopalni, federalni ili prezbitarijanski, kao i u odnosu na kongregacijski oblik vlasti, jer je starešinstvo Biblijski oblik crkvene vlasti i ono prirodno izrasta iz Božijeg prethodnog tretiranja sa Izraelom. Koncept crkvene vlasti svakako nije izrastao ni iz čega.

Setite se, svi rani crkveni lideri i članovi crkve bili su Jevreji, i sasvim je prirodno da su oni sa sobom uneli jako mnogo od svog Jevrejskog načina života i ponašanja kada je crkva rođena. Tako da je koncept „starešina“ izrastao iz starešina Izraelovih koji su bili učinjeni sposobnima da vrše vlast. Nije zajednica koja se sastaje u sinagogi ta koja vrši vlast, već je to starešinstvo sinagoge. Na isti taj način, starešinstvo crkve je to koje stvarno vrši vlast u crkvi. Izvučeno iz Jevrejskog načina života zajednice, to je Biblijski oblik crkvene vlasti; i ohrabrujuće je videti sve veći broj crkvi kako prelaze na ovaj oblik vlasti jer jasno vide šta Biblija podučava.

Priroda same službe starešine je trostruka; starešina da vlada, biskup da nadgleda i pastir da hrani i da čuva stado.

2. Broj Starešina

Drugi aspekt u vezi sa službom starešine je pitanje broja; Koliko bi starešina crkva trebalo da ima? Odgovor je; Množinu. Biblija nam nikada ne daje viziju jednog pastira nad celom kongregacijom (zajednicom). Ovo je uvek jako opasno i može odvesti u to da pastor postane diktatorski nastrojen u svom odnosu prema zajednici. Kada god Biblija govori o lokalnoj crkvi i o njenim starešinama, uvek se radi o množini starešinstva, nikada jedan starešina nad mnogima (Dela 14:23; 20:17; Filipljani 1:1; Titu 1:5; Jakovljeva 5:14). Imajući množinu kvalifikovanih starešina, prirodno postoji i provera i ravnoteža, tako da ako neki starešina izađe sa ispravnog pravca, može odmah biti ispravljen od strane drugih starešina.

3. Vrste Starešina

U trećem aspektu službe starešina govorićemo o pitanju: Koje su različite vrste ili tipovi starešina? Ima dve vrste starešina prema I Timoteju 5:17; ***Starešine koje dobro upravljaju neka se smatra dostojnim dvostruke časti, poglavito one koji se trude u reči i nauku.***

Ovaj odlomak spominje dve vrste starešina; starešine koji upravljaju i starešine koji podučavaju. Struktura ovog stiha pokazuje da su sve starešine u poziciji da upravljaju jer su najviši autoritet u lokalnoj crkvi, ali između starešina koji upravljaju, biće nekih koji su takođe i starešine koji podučavaju. Sve starešine

treba da imaju dar administriranja, jer sve starešine treba da upravljaju, ali neće sve starešine neophodno imati dar podučavanja. Nadalje, ne bi trebalo da bude mnogo starešina koji upravljaju, a samo jedan koji podučava, već bi bilo dobro da ih bude više u oba ova područja. Treba da bude množina starešina koji upravljaju, a unutar te grupe, isto tako i više njih koji podučavaju.

Da zaključimo, ima dve vrste starešina, oni koji upravljaju i oni koji podučavaju, a Pavle piše da i jedni i drugi treba da prime finansijsku nadoknadu, posebno oni koji podučavaju.

4. Dužnosti Starešina

Četvrti aspekt službe starešina govoriće o pitanju; „Koje su dužnosti starešina?“

Prvo, treba da upravljaju, a to je naglašeno samom titulom starešine (I Timoteju 3:4-5; 5:17; I Solunjanima 5:12).

Druga dužnost starešina je da nadgledaju, o čemu govori njihova funkcija biskupa (I Timoteju 3:1; 5:1-3).

Treće, treba da hrane stado, šta naglašava njihova služba pastira (Dela 20:28; I Petrova 5:2).

Četvrta odgovornost, ili dužnost, jeste da čuvaju ispravnu doktrinu. Oni treba da osiguraju da se ispravna doktrina podučava, a da se lažna doktrina izbacuje, odnosno da se na nju ukazuje. (Titu 1:9; Dela 15:1-6; 15:22-29; 16:4; Jevrejima 13:17).

Peta odgovornost starešina je da pomazuju bolesne, ukoliko su pozvani bolesnom verniku. Ukoliko vernik koji je bolestan zna da njegova bolest ima veze sa određenim grehom, onda on treba da pozove starešine crkve, koji će ga pomazati (Jakovljeva 5:14-15).

Šesta odgovornost starešine je da nadgleda finansijska pitanja (Dela 11:27-30).

5. Putujuće Starešine

Peti aspekt službe starešina govori o putujućim starešinama. Uglavnom, starešine su smeštene u jednom gradu i oni su lideri nad određenom lokalnom zajednicom. Zanimljivo je primetiti da su i apostoli nazivani „starešinama“, a oni nisu nužno bili smešteni na jednom mestu, već su putovali od mesta do mesta, ili uspostavljajući nove crkve, ili utvrđujući već postojeće.

Na primer, apostole se naziva starešinama u I Petrova 5:1; II Jovanova 1; i III Jovanova 1. Postoje primeri u Novom Zavetu o putujućim starešinama. Ono šta ovo znači jeste da je osoba određena da bude starešina, i umesto da bude starešina jedne određene zajednice, on je određen sa autoritetom da podučava i može putovati i da ima sasvim drugu ulogu od uloge starešine koji upravlja u lokalnoj crkvi. Putujući starešina može da funkcioniše samo kao starešina koji podučava,

dok putuje s jednog mesta na drugo. Putujući starešina može da bude i onaj koji će da uspostavlja nove crkve, a kao takav on će funkcionisati kao prvi starešina te nove lokalne crkve.

6. Kvalifikacije

Šesti aspekt službe starešina odgovara na pitanje: „Koje su kvalifikacije za starešinu lokalne crkve?“ Ima dva glavna odlomka u Novom Zavetu koji detaljno govore o kvalifikacijama za starešinu.

A. I Timoteju 3:1-7

Verodostojna je reč: seže li ko za nadgledništvom, dobru službu želi. Stoga nadglednik treba biti besprekoran, jedne žene muž, trezan, razuman, pristojan, gostoljubiv, sposoban da podučava; ne sklon vinu, ne nasilnik, ne sklon prljavu dobitku, nego pravičan, ne ratoboran, ne srebroljubac, da dobro upravlja svojim domom i decu drži u podložnosti sa svim dostojanstvom (ako li ko ne zna svojom kućom da upravlja, kako će se brinuti za crkvu Božiju?); ne novoobraćenik, kako se ne bi uzoholio i pao pod osudu đavolovu. A treba imati i dobro svedočanstvo od onih vani, da ne bi upao u rug i zamku đavlovu.

Prva kvalifikacija u ovom odlomku podučava da osoba mora da ima želju da vrši ovu dužnost. Ne sme biti uguran u to na silu, već mora da želi biti starešina.

Druga kvalifikacija je da mora da bude bez prekora. Ne bi trebalo da bude izložen kritikama.

Treća kvalifikacija jeste da mora da bude suprug jedne supruge (muž jedne žene), ili doslovno, Grčki tekst Novog Zaveta kaže, muškarac jedne žene. Ovo se može razumeti na dva načina. Prvo, može da znači „jedna žena ikada“, šta implicira potpuno ista rečenična konstrukcija koju nalazimo u I Timoteju 5:9. Ako je to tako, to se može primeniti na dva načina. Prvo, ukoliko se osoba razvela i ponovno stupila u brak, to bi takvog diskvalifikovalo od toga da može biti starešina, i drugo, ako je čovek ostao udovac, pa se ponovno oženio, to bi takvog diskvalifikovalo od toga da može biti starešina, jer starešina može da ima samo jednu ženu ikad. Drugi način da se ovaj odlomak posmatra i tumači jeste sa posebnim naglaskom protiv preljube i mnogoženstva, a onda, to ne bi isključivalo čoveka koji je samac niti udovca koji se ponovno oženio. Onako kako to doslovno piše na Grčkom može se shvatiti i na jedan i na drugi način, tako da ovaj deo treba oprezno i sa velikom pažnjom da se tretira; svaka lokalna crkva mora da donese svoju vlastitu odluku o tome kako ona vidi i shvata ovaj odlomak, a onda mora da se ponaša dosledno prema svojoj odluci i nikako da čini iznimke od pravila u zavisnosti od slučaja do slučaja. Upravo kada crkva deluje nedosledno na ovom području stvaraju se i izrastaju mnogi loši osećaji.

Četvrta kvalifikacija je da bude trezan (ili umeren). Ne smeju se dešavati ekscesi i ispadi u njegovom životu. Mora biti mentalno budan i sposoban da donosi zdrave prosudbe.

Peta kvalifikacija je da mora biti razuman (promišljen). Mora da bude osetljiv i zdravog uma. Mora da ima samokontrolu, da ne bude nagao.

Šesto, mora da bude pristojan. Mora biti okarakterisan dobrim vladanjem i dobro uređenim i posloženim životom.

Sedmo, mora biti gostoljubiv. Mora da praktikuje ljubav prema strancima, ljubav za gostoljubivost prema ljudima općenito, ne samo prema onima koji su njemu bliski.

Osmo, mora biti sposoban da podučava. Ovo ne znači nužno da treba imati dar učitelja, ali mora da ima minimum veštine i sposobnosti da podučava. Već smo rekli da ima dve vrste starešina, starešine koje podučavaju i starešine koje upravljaju; ali čak i starešine koje upravljaju moraju imati neke sposobnosti podučavanja, iako ne moraju biti, niti imati sposobnosti jednake onima koji imaju starešine sa darom podučavanja.

Deveto, ne sme da bude ovisan o vinu. Doslovno, grčki termin ovde kaže „niko ko predugo sedi pored svog vina“. Ovaj stih ne uči da starešina mora da praktikuje potpunu apstinenciju od vina. Ovo jednostavno znači da nikako ne sme biti okarakterisan pijančevanjem niti bilo kojim drugim oblikom zavisnosti. Ako zna kako da uzima vino umereno, onda je i dalje kvalifikovan.

Deseto, ne sme da bude nasilnik, niti da sebi dozvoljava fizičko nasilje. Čovek koji je kriv za zlostavljanje žene ili deteta ne može biti kvalifikovan za starešinu.

Jedanaest, mora biti nežan i strpljiv.

Dvanaest, ne sme biti svadljivac, ne ratoboran.

Trinaest, ne sme biti ljubitelj novca; ne sme biti okarakterisan srebroljubljem, niti pohlepom.

Četrnaesto, njegova deca moraju mu biti poslušna. On mora biti sposoban da upravlja svoju vlastitu kuću. Činjenica da su deca u podložnosti i poslušnosti pokazuje da osoba provodi disciplinu nad svojom decom. Ukoliko osoba nije sposobna da disciplinira svoju vlastitu decu, šta će da napravi ukoliko bude trebalo da se disciplinira crkva?

Petnaesto, ne sme da bude novi vernik, jer samim time šta je novi vernik, automatski je duhovno nezreo. Ukoliko se takva osoba postavi u poziciju autoriteta pre nego je duhovno sposoban za to, moglo bi se desiti da se ispuni ponosom. To je isti greh koji je doveo do pada Sotone. Stoga, nikada ne stavljati novog vernika u poziciju starešine.

I šesnaesta kvalifikacija je ta da mora da ima dobar glas (reputaciju) i kod onih izvan crkve. Mora biti na dobrom glasu i kod ljudi u svetu, ljudi izvan crkve. Oni možda neće poštivati njegova uverenja, ali bi svakako trebali poštivati njegovu vođstvo i način na koji živi.

Ovo je šesnaest kvalifikacija koje su izrečene u I Timoteju 3:1-7, i ukoliko se starešine imenuju jer imaju ove kvalifikacije, biće to starešinstvo gde će stvar teći. Problemi svakako postoje među starešinama koji upravljaju crkvom, ali problem nije sa crkvenom vlasti, jer ovo jeste Biblijski oblik, ili forma crkvene vlasti. Problem je sa starešinama koji nisu kvalifikovani ovim kvalifikacijama.

B. Titu 1:6-9

... ako je ko besprigovorán, jedne žene muž, deca su mu verna i nisu pod optužbom raskalašenosti ili nepokorna. Jer nadglednik, kao Božiji upravitelj, treba biti besprigovorán: ne samovoljan, ne sklon gnevu, ne sklon vinu, ne nasilnik, ne sklon prljavu dobitku, nego gostoljubiv, dobroljubiv, razuman, pravedan, svet, uzdržljiv, privržen verodostojnoj reči nauka, da može i hrabriti u zdravom nauku i pobijati protivnike.

Ovaj odlomak isto izlistava sedamnaest kvalifikacija za starešinu. Neke od njih su iste kao i one u prvom odlomku, ali neke su različite.

Prvo, mora biti bez prigovora.

Drugo, ne sme biti samovoljan, ne sme biti samodovoljan i ne sme biti arogantan (bezobrazan).

Treće, ne sme se lako ljutiti, mora biti smiren i umeren.

Četvrto, ne sme biti ovisnik o vinu. Ponovno, termin ovde ne označava potpunu apstinenciju. Ako išta znači, onda nam govori da starešina mora znati kako da pije umereno. Niko, ko je okarakterisan pijanstvom nikada ne bi trebalo da bude stavljen u poziciju starešine, već samo oni koji znaju kako da te stvari umereno koriste.

Peto, ne sme da bude ni nasilnik, ni ratoboran. Ne sme ga karakterisati fizičko nasilje. Bilo ko, ko zlostavlja ženu ili decu, nikako ne sme biti stavljen u ovu poziciju.

Šesto, ne sme da bude pohlepan za dobitkom. Nikako ga ne bi trebala karakterisati ljubav prema novcu.

Sedmo, treba da bude gostoljubiv, predan gostoljubivosti, i da iskazuje ljubav prema strancima.

Osmo, mora da voli ono šta je dobro. Njegove misli, njegov stav, kao i njegovo ponašanje mora da bude zaokupljeno onim šta je dobro; stvari sa kojima bi trebao biti zaokupljen izlistane su u Filipljanima 4:8.

Deveto, treba da bude osetljiv i osećajan. Starešina treba da bude okarakterisan kao osećajna osoba koja zna ispravno da rezonuje stvari.

Deseto, treba da bude odan i veran. Njegov život mora biti okarakterisan svetošću. On treba da izvršava svoje dužnosti prema Bogu; on treba da čini i živi praktičnu svetost.

Jedanaesto, treba da je okarakterisan samo-kontrolom. Njegov život treba da odražava umerenost, treba da bude disciplinovan.

Dvanaesto, treba da bude jedne žene muž. Ponovno, način na koji se to može razumeti sa Grčkog jeste da se razume kao „jedna žena ikada“, i u ovom smislu to znači da nijedan samac ne može da bude u ulozi starešine, i niko ko se razveo i ponovno oženio ne može biti starešina, niko ko je bio udovac pa se ponovno oženio ne može biti starešina. Drugi, isto tako legitiman način na koji se može razumeti tekst je da odlomak govori o preljubu i mnogoženstvu, i takav način onda ne bi diskvalifikovao samce i udovce koji su se ponovo oženili. Svaki od ovih načina da se ovo razume je ispravan jer Grčki tekst dozvoljava oba ova tumačenja. Svaka pojedina lokalna crkva treba da donese vlastitu odluku o tome kako će se postaviti u ovoj tački i onda se ponašati dosledno u skladu sa odlukom koja je donešena.

Trinaesto, treba da ima decu koja su vernici. Grčki termin ovde ne mora nužno da znači da se od dece traži da budu vernici, u smislu da su spašeni, zato jer Grčka reč može jednostavno da znači „kome se može verovati“, „pouzdan“. Osoba treba da ima decu na koju se može osloniti, koja su disciplinovana i odgojena ispravno. Ono šta piše, ne mora da znači nužno da deca starešina treba da budu vernici.

Četrnaesto, ne sme da bude okarakterisan buntovništvom, već treba da je okarakterisan duhom podložnosti Reči i voljom da poslušava druge starešine koje u tom vremenu mogu upravljati nad njim.

Petnaesto, treba da drži zdrav nauk. Mora da zna šta jeste zdrava doktrina Reči Božije, i ne sme da bude okarakterisan teološki bez jasnoće i odlučnosti.

Šesnaesto, mora biti sposoban da opominje u zdravom nauku. Ovo znači ne samo da podučava zdravu doktrinu, već i da je primenjuje u situacijama gde se može desiti da se pojave lažni nauci unutar crkve.

I sedamnaesto, isto tako mora da bude sposoban da odbaci lažnu doktrinu. Ukoliko neko počne da naučava lažnu doktrinu u lokalnoj crkvi, on bi trebao da bude sposoban da uzme Reč Božiju i da dokaže da se radi o pogrešnim doktrinama, da su se odmakli i otklonili od istine, i u skladu sa tim izbaciti je iz crkve.

Ovo je sedamnaest kvalifikacija za starešinu koje se navode u Titu 1:6-9. Ukoliko neko postavi odlomke iz Tita i Timoteja jedan pored drugog, videće da starešina treba da ima popriličan broj kvalifikacija i jako je važno; od izuzetnog je značaja, da se niko ne postavlja u ovu službu ukoliko ne ispunjava sve ove kvalifikacije. Crkve koje slede Biblijski oblik vlasti i imaju upravu starešinstva, često, već i zbog toga imaju velike probleme, ali ti problemi nisu zbog toga šta nešto nije u redu sa ovom formom crkvene vlasti. Problem je u ljudima koji se postavljaju u tu službu a da nikada nisu udovoljili ove tačno određene tražene kvalifikacije.

7. Primanje Službe

Sedmi aspekt ove službe starešinstva će se baviti pitanjem: Kako je starešina određen i primljen u službu? Jedna stvar koja bi svakako trebala biti naučena u ovom delu koji se tiče crkvene vlasti jeste da starešine ne bira zajednica. Kongregacijski oblik vlasti nije crkvena vlast koju nalazimo u Pismima. Primanje i određivanje za službu vrši se imenovanjem. Pavle piše u Titu 1:5: ***Ostavih te na Kritu radi toga da urediš šta nedostaje te po gradovima postaviš starešine, kako ti ja odredih.***

Više starešina u svakom mestu, za svaku lokalnu crkvu, treba da budu imenovani za svoju službu, ne izabrani. Oni se imenuju od strane drugih starešina, jer su starešine te koje mogu da uvide da li osoba ispunjava te kvalifikacije. Zajednica često bira na temelju da li im se neko sviđa ili ne, odnosno na temelju popularnosti, ali to nisu kvalifikacije za starešinu. Potrebne su druge starešine da odrede da li je osoba kvalifikovana, i ako jeste i želi tu službu, onda takav može da bude imenovan za starešinu.

Ovo svakako ne treba napraviti bez istraživanja po ovim kvalifikacijama koje su navedene u I Timoteju 3:1-7 i u Titu 1:6-9. Na primer, Pavle piše u I Timoteju 5:22: ***Ruke ni na koga brzo ne polaži i ne budi dionik tuđih greha. Sebe čuvaj čistim.***

Polaganje ruku je način imenovanja starešina koji dolaze i to ne bi trebalo naglo i prebrzo da se čini.

Ovaj način postavljanja u službu sa polaganjem ruku vidljiv je u Delima 13:1-3, gde su Pavle i Varnava imenovani da budu putujuće starešine i da idu i utvrđuju druge crkve. U I Timoteju 4:12-16, Pavle ohrabruje Timoteja vezano za dar i za imenovanje od strane starešinstva, jer se i to čini polaganjem ruku.

Šta se tiče postavljanja u službu, tri stvari treba primetiti: prvo, to je imenovanje koje čine druge starešine; drugo, samo nakon pažljivog istraživanja to imenovanje treba da se napravi; i treće, to imenovanje se čini polaganjem ruku.

8. Nagrade

Osmi aspekt ove službe starešinstva odgovara na pitanje: Šta će biti nagrade starešina ukoliko oni ispunjavaju svoje uloge na Biblijski način? Prema I Petrovoj 5:4, oni koji ispunjavaju svoje uloge na Biblijski način primiće kao nagradu jednu od pet kruna iz Pisama: ***krunu slave.***

C. Đakoni

Treće područje koje se tiče organizacije i vođstva lokalne crkve govori o službi đakonata. Ova služba biće razmatrana u šest delova.

1. Priroda Službe

Priroda ove službe se najbolje može videti ako se zagledamo u Grčku reč koja znači „đakon“. Grčka reč je **diakonos**, a ima značenje „sluga“. Prevodi se kao „sluga“ ili „sluganstvo“ u I Korinćanima 3:5; II Korinćanima 6:3; Efescima 3:7; Kološani 1:23; i I Timoteju 1:12.

Đakoni su sluge starešinama. Mnoge zajednice u Americi pogrešno primenjuju službu đakonata, posebno one zajednice koje slede ne Biblijski oblik crkvene vlasti. Često su đakoni ti koji su upravljačko telo; oni su ti koji odlučuju da li će otpustiti ili zaposliti pastora.

U Bibliji, služba đakonata nema nikakav autoritet koji se vezuje direktno za nju. Za službu đakonata je bitno da se prepoznaju ljudi koji imaju dar služenja i dar pomaganja i oni postaju sluge starešinstva. Starešine jesu i imaju autoritet, a đakoni su sluge starešinama da bi pomogli liderima da nose svoju službu kako bi starešine mogli svoje vreme provoditi prvenstveno u i sa Reči Božijom.

2. Broj Starešina

Koliko đakona lokalna crkva treba da ima? Ne jednog, već minimum dva ili više, jer svaka crkva o kojoj se govori u Bibliji ima množinu đakona (Dela 6:1; Filipljani 1:1). Kao što svaka lokalna crkva treba da ima množinu starešina, tako isto treba da ima i množinu đakona.

3. Dužnosti Đakona

Postoje dve glavne dužnosti đakona koje nam Reč Božija opisuje. Prva dužnost je da budu od pomoći starešinstvu. Oni su tu da pripomognu starešinama; oni su sluge starešinstva da bi pomogli da se iznesu različite funkcije koje starešine treba da nadgledaju (Dela 6:1-6). Razlog zbog kojeg je služba đakonata izrasla u lokalnoj crkvi u Jerusalimu ima veze sa fizičkim funkcionisanjem i potrebama lokalne crkve, a koje mogu biti obavljene od strane đakona tako da starešine mogu da provode vreme u Reči Božijoj i u podučavanju.

Druga glavna dužnost đakona je da budu zaduženi za rasporedbu pomoći za potrebite i da služe u fizičkim stvarima. Đakoni treba da preuzmu vodeću ulogu u delu pomoći u službi lokalne crkve i isto tako da preuzmu vodeću ulogu u fizičkim potrebama crkve (Dela 6:1-6; I Timoteju 3:13).

Telo đakonata treba da bude u poziciji pomoći, ne u poziciji upravljanja. Đakoni su oni koji treba da posećuju bolnice, odnosno bolesne, a ne starešine; đakoni su oni koji treba da obavljaju kućne posete, a ne starešine. Ovaj poredak je takav kako bi starešine mogle da provode vreme u podučavanju i u Reči Božijoj.

4. Kvalifikacije

Postoje određene kvalifikacije koje su potrebne da bi osoba bila đakon. Ove kvalifikacije su navedene u I Timoteju 3:8-10, 12-13.

Stihovi 8-10 kažu: ***Isto tako i đakoni treba da budu dostojanstveni, ne dvolični, ne odani mnogome vinu ni skloni prijavu dobitku, držeći tajnu vere čiste savesti. A i ti neka se najpre iskušaju pa onda, budu li besprigovorni, neka obavljaju službu.***

Stihovi 12-13 kažu: ***Đakoni neka budu jedne žene muževi, neka dobro upravljaju decom i svojim domovima. Jer oni koji dobro obave službu stiču sebi dobar položaj i veliku smelost u veri koja je u Hristu Isusu.***

Kvalifikacije za đakone nisu toliko opsežne kao one u slučaju starešina, jer ovo nije upravljačka pozicija, nego se radi o položaju služenja i zato nema potrebe za tako velikim brojem kvalifikacija kao u slučaju starešina. Ali, osoba svakako mora da ispunjava određene kvalifikacije, jer se radi o jako posebnom delu crkvene organizacije.

Prva kvalifikacija je da đakon mora biti dostojanstven čovek. Mora imati ozbiljnost, i karaktera i razmišljanja; mora ga karakterisati poštenje.

Drugo, ne sme biti ***dvojezičan***, znači da mora da bude pouzdan u svemu.

Treće, ne sme biti ovisnik o vinu. Ponovno, izraz koji se ovde koristi ne znači potpunu apstinenciju; odnosi se na zavisnost. Ne sme biti okarakterisan pijanstvom; ako je naučio da pije umereno, onda mu je dopušteno da bude đakon.

Četvrto, ne sme biti pohlepan za dobitkom. Ljubav za novcem ne sme da bude njegova karakteristika.

Peto, mora da drži veru dobre savesti. On sam mora da bude uveren u istine poučavanja lokalne crkve, a još više od toga, u sama Pisma i da drži veru dobre savesti.

Šesto, treba da ga se testira pre nego mu se dopusti da služi. Uistinu, mora biti dobro poznato da on ima dar služenja.

Sedmo, treba da bude muž jedne supruge. Ponovno, ovo se može shvatiti ili kao „jedna žena ikad“ ili jednostavno kao izjava protiv mnogoženstva. Kao i u slučaju starešina, svaka lokalna crkva mora da odluči kako će da deluje po ovom pitanju i da onda vodi doslednu politiku.

Osmo, mora da dobro upravlja svojom decom. Ako ne može da vodi fizički aspekt svoga kućanstva, kako će da vodi fizički aspekt crkvenih potreba?

Ovo je osam kvalifikacija za đakona i ukoliko osoba ispunjava ovih osam kvalifikacija, može da bude imenovana za đakona. Biti đakon može da bude jako dobro polje treninga da bi se u konačnici kvalifikovao za starešinstvo lokalne crkve.

5. Način Stupanja u Službu

Đakoni se imenuju u službu na isti način kao i starešine: polaganjem ruku. Ovo se vidi u Delima 6:6, gde su starešine Jerusalimske Crkve imenovale na položaj đakone polaganjem ruku. Starešine se imenuju od strane drugih starešina jer su oni najviši autoritet u lokalnoj crkvi, ali se i đakoni isto tako imenuju od strane starešina. Đakoni se ne imenuju od strane drugih đakona zato jer đakonat ne nosi sa sobom službu autoriteta (nema autoritativni element u toj službi).

6. Nagrade

Ukoliko dobro služi, nagrade za đakone su nam dane u I Timoteju 3:13: ***Jer oni koji dobro obave službu stiču sebi dobar položaj i veliku smelost u veri koja je u Hristu Isusu.***

Ova nagrada uključuje tri stvari. Prvo, takav će primiti ***dobar položaj*** pred Gospodom. Drugo, dok obavlja tu službu, razviće ***veliku smelost u veri***, iz koje kao posledica može da proistekne uzvišenija služba. Dobar primer ovoga je Filip. U Delima 6:1-6, Filip je imenovan za đakona i on je služio u toj službi tako dobro da je u poglavlju 8 pozvan za uzvišeniju službu; postao je Filip Evangelista.

D. Đakonice

Četvrto područje za izlaganje o organizaciji i vođstvu lokalne crkve je pitanje: Da li je rana crkva imala red đakonica ili nije? Grčka reč ***he diakonos***, koja se koristi da se odbrani ovaj red, može jednostavno da znači „sluga“ bez ikakvog kapaciteta za bilo kakvu službu. Jako puno je rasprava o postojanju službe đakonica, jer mnogi osećaju da bi to bilo kršenje Biblijskog učenja. Zapravo, to bi prekršilo Biblijsko učenje samo ukoliko se pogrešno shvati služba đakonata. U crkvama gde su đakoni u poziciji autoriteta, u poziciji vlasti, imati đakonice svakako bi bilo kršenje Biblijskog podučavanja. Ali Biblijski, đakon je sluga, a kako nema ništa pogrešno sa ženskim slugom, nema ništa Biblijski pogrešno sa redom đakonica, ukoliko se celi taj red drži usklađen sa Biblijom.

Ne postoji doslovan i očigledan Biblijski dokaz za postojanje reda đakonica. Moglo je da bude mnogo službenih pozicija đakonica u ranoj crkvi, ali ako to i jeste bilo tako, one bi bile sluge, ne oni koje upravljaju.

Imaju dva glavna odlomka koji se koriste za odbranu službe đakonica. Jedan odlomak je u Rimljanima 16:1-2, i 12, ali ovi stihovi jednostavno mogu da znače da je žena bila sluga u jednom neslužbenom smislu. Ovde nema jasnih dokaza o službenoj poziciji.

Drugi odlomak je u I Timoteju 3:11, ali ovde bi se to pre moglo odnositi na supruge od đakona, nego na đakonice, jer je Grčka reč koja se ovde koristi reč za ženu i za suprugu, a ne Grčka reč za đakonicu. Bilo bi bolje gledati da I Timoteju 3:11 izlistava četiri kvalifikacije za suprugu od đakona; prvo, mora biti dostojanstvena; drugo, ne sme biti klevetnica, niti ona koja traži pogreške, ne sme tračati; treće,

mora da bude trezvena, nesklona ispadima u životu; i četvrto, mora biti verna u svemu, treba da bude žena na koju se može osloniti, može joj se verovati.

Nema jasnog učenja Novog Zaveta, niti primera o redu đakonica. Ali Biblijski govoreći, ne bi trebalo biti ništa loše imati đakonice kao službu, ukoliko je služba prepoznata kao služenje, nikako kao upravljanje.

E. Odgovornost Stada

Peto područje koje govori o organizaciji i vođstvu lokalne crkve ima pet ključnih odlomaka u Pismima, koji tretiraju sa odgovornosti stada prema svojim Pastirima.

1. I Korinćanima 16:15-16

Zaklinjem vas, braćo (znate dom Stefanin, da je prvina Ahaje i da su se posvetili služenju svetima), da se i vi pokoravate takvima i svakome ko saraduje i trudi se.

Ovde, Pavle piše da članovi zajednice treba da budu **u pokornosti** takvima, takvima koji vladaju nad njima. Ovde je dobar razlog zašto kongregacijski oblik vlasti nije Biblijski oblik vlasti; zato jer je sama zajednica vlast i onda su starešina, ili učitelj, ili pastor, ili službujući, u pokornosti zajednici. Ovo je suprotno onome šta Pavle ovde piše; oni trebaju da budu **u pokornosti** starešinama koji su odgovorni da upravljaju nad njima.

2. I Solunjanima 5:12-13

A molimo vas, braćo, da priznajete one koji se trude među vama i predvode vas u Gospodu i opominju vas, i nadasve ih cenite zbog dela njihova. Budite u miru među sobom!

Ovaj drugi odlomak čini dva zaključka. Prvo, **da priznajete** one koji se trude u Reči a u svrhu kako bi se istinski cenili njihovi naponi. Drugim rečima, upoznajte dobro ljude koji vas podučavaju Reči Božijoj kako bi ispravno znali ceniti njihov trud. Drugo, nadasve ih cenite u ljubavi. **Da ih se ceni** treba da bude od posebnog značenja, jer se prepoznaje važnost onih koji su odgovorni za podučavanje u Reči Božijoj.

3. I Timoteju 5:17-19

Starešine koji dobro upravljaju neka se smatra dostojnima dvostruke časti, poglavito one koji se trude u reči i nauku. Jer Pismo veli; volu koji vrše ne zavezuju usta! I vredan je radnik svoje plate. Protiv starešina ne primaj optužbe, osim uz dvojicu ili trojicu svedoka.

Ovaj treći odlomak čini tri zaključka. Prvo, u stihu 17, članovi zajednice treba da časte sve starešine, sa posebnim naglaskom na starešine koji podučavaju. Sve

starešine su starešine koji upravljaju, ali samo neki od starešina su i starešine koji podučavaju. Kongregacija mora da časti sve starešine, ali posebnu čast mora da iskazuje onim starešinama koji i podučavaju.

Druga stvar koja se ističe, stihovi 17-18, govori o sredstvima kojima se **časti** starešina. Ova čast će biti izražena u dvostrukim materijalnim brojkama. Ovo je potpuno jasna tvrdnja da oni koji rade u Reči, treba da mogu da žive od toga, a članovi kongregacije treba da paze i da brinu za materijalna dobra svojih učitelja. Nadalje, govori se o **dvostrukoj** časti. Reč **čast** je Grčka reč koja se odnosi direktno na finansijsku ili materijalnu dobit. Starešini bi trebalo dati dvostruku platu tako da on nema ekonomskih briga i potreba i može u potpunosti da posveti svo svoje vreme učenju i podučavanju Reči Božije.

U stihu 19, treća stvar koja je istaknuta jeste da nikakve pritužbe na starešinu ne treba primati, **osim na iskaz dva ili tri svedoka**. Zato šta je starešina koji podučava stalno pred okom javnosti, on može napraviti neprijatelje, zbog ljubomore i stvari takve prirode, i može se lako desiti da bude pogrešno optužen. Takođe, Satana posebno radi protiv onih koji podučavaju Reč Božiju.

4. I Petrova 5:5-6

Tako i vi, mladići, podredite se starešinama, a svi se, podređeni jedni drugima pripašite poniznošću, jer Bog se oholima protivi, a poniznima daje milost. Ponizite se dakle pod moćnom rukom Božijom, da vas uzvisi u pravo vreme.

Ovaj odlomak tretira sa odgovornošću stada prema svojim liderima i čini pet zaključaka. Prvo, članovi kongregacije trebaju da budu u podložnosti starešinama. Ne vladaju oni starešinama, kao u kongregacijskom obliku vlasti, već su oni u podložnosti starešinama. Drugo, Petar ističe da je ovo način na koji se pokazuje poniznost; pobožna poniznost se pokazuje tako da smo u podložnosti starešinama. Treće, on ističe da će im se Bog suprotstaviti ako budu ponosni, oholi. Četvrto, on kaže; **Ponizite se dakle pod moćnom rukom Božijom**, i u ovom kontekstu, način na koji se osoba ponizi pod moćnom rukom Božijom, direktno se pokazuje sa poniznošću te osobe pred starešinama. Peto, oni koji će se poniziti pred starešinama, primiće svoju nagradu, biće uzvišeni **u pravo vreme**. Bog će uzvisiti one koji se ponize na način da su u podložnosti starešinama crkve.

5. Jevrejima 13:7,17 i 24

Ovo je peti i jako važan odlomak, koji tretira sa pitanjem odgovornosti kongregacije u odnosu prema liderima. Stih 7 kaže: **Spominjite se svojih vođa, koji su vam govorili Reč Božiju; promatrajući ishod njihova življenja, nasledujte njihovu veru.**

Grčka reč za **spominjite** znači, „pažljivo posmatrati“. Pažljivo posmatrajte način života prethodnih starešina u svrhu da bi imitirali njihovu veru. Oni koji su vladali nad njima su oni koji su prethodno bili starešine i koji su sada, ili otišli na neko

drugo mesto, ili su preminuli. To su oni koji su im prethodno govorili Reč Božiju, tako da su to starešine-učitelji.

Drugo, u stihu 17 kaže: ***Budite poslušni svojim vođama i podredite im se, jer oni bdiju nad vašim dušama kao oni koji će polagati račun; neka to čine s radošću, a ne uzdišući jer vam to ne bi bilo od koristi.***

Treba se **podrediti** sadašnjim starešinama iz razloga jer su oni ti koji bdiju nad dušama koje sačinjavaju kongregaciju, i jer su oni ti koji će za to **dati račun**. Jednog dana starešine će položiti račun, ali neće položiti račun o tome kako su vodili i provodili svoje starešinstvo; sam Bog će dati račun o tome. Već će dati račun o onima (u odnosu na one) koji su bili pod njihovim autoritetom, da li su ti ljudi poslušni ili neposlušni. Stoga, podložite se onima koji su u sadašnjem trenutku vaše starešine, a razlog za podložnost je, jer oni bdiju nad vašim dušama i jer će za to položiti račun. Ukoliko se kongregacija podlaže, tada će starešine moći da polože račun **sa radošću**; radost je ovde vezana uz faktor podložnosti, nije vezana uz faktor polaganja računa.

Ono šta ovi stihovi ističu jeste da će starešine da bdiju sa radošću jer je kongregacija voljna da primi nadzor i nadgledanje od strane starešinstva. Ali ukoliko kongregacija odbija da bude u podložnosti autoritetu starešinstva, tada će oni biti tužni. A ukoliko je starešinstvo tužno zbog nedostatka podložnosti, to **neće biti na dobrobit** za stado. To svakako neće biti na dobrobit za one koji se bune protiv autoriteta svojih starešina, jer neće biti u mogućnosti da izbegnu zamke o kojima se govori u stihovima 8-16, jedna od tih zamki je biti upleten u lažne doktrine. Uistinu, članovi kongregacije koji su u pobuni protiv starešinstva i koji nisu u podložnosti, kroz vreme, skliznu u lažne nauke ili u neku vrstu super duhovnih pokreta.

Treći zaključak koji se ovde ističe nalazimo u stihu 24: ***Pozdravite sve svoje vođe i sve svete. Pozdravljaju vas ovi iz Italije.***

Ponovno, ovde se govori o sadašnjem starešinstvu, a ne o prošlim starešinstvima. Ne samo da treba da im se podlože, već treba da ih i pozdrave; ne u vojničkom smislu; već dajući im čast koja im i pripada. Poslanica Jevrejima napisana je da ohrabri kongregaciju (zajednicu) da se podlože onima koji ih vode, jer oni koji su upravljali i vodili crkve u Judeji sledili su ispravnu doktrinu. Ali ljudi su bili spremni da se odvoje od starešinstva kako bi se vratili na Judaizam, zbog progonstava. Pisac jednostavno podržava starešine jer su u ovom slučaju oni u pravu, jer su oni ti koji slede zdrav nauku.

Ovih pet odlomaka jasno iznosi odgovornost koju kongregacija ima prema starešinstvu lokalne crkve. Naglasak je neprestano na imanju duha koji je voljan da bude podučavan, koji u poniznosti podlaže sebe postavljenim autoritetima, zato jer je Biblijski oblik vlasti množina starešinstva.

6. Ograničenja Autoriteta Starešina

Postoje slučajevi u kojima podložnost starešinama nije potrebna. Postoje ograničenja autoritetu starešinstva. Autoritet koji je dan starešinama je u pitanjima

koja se odnose na lokalnu crkvu. Starešine su ti koji između ostalog donose odluke, o tome koje će misije ili misijske odbore podržati, šta je ono šta će se podučavati na nastavi u Nedeljnim časovima, određuju teme koje će se podučavati na redovnim sastancima, kako će biti vođene jutarnje službe obožavanja, kada i kako će se služiti Gospodnja večera. Međutim oni nemaju vlast nad vernikovim ličnim duhovnim životom. Ne može starešina reći ko treba sa kim da se oženi, gde osoba treba ili ne treba da se zaposli. Autoritet starešina prestaje izvan lokalne crkve.

V. CRKVENA DISCIPLINA

Peti deo u studiji o lokalnoj crkvi tretira sa crkvenom disciplinom. Ova tema će biti pokrivena u šest delova: potreba i kategorije, postupanje, forme, praksa, stavovi, i učinci crkvene discipline.

A. Potreba i Kategorije Koje Zahtevaju Disciplinu

Postoji nekoliko mesta u Pismima koja govore o neophodnosti, o potrebi za crkvenom disciplinom, a isto tako govore i o kategorijama koje zahtevaju disciplinovanje.

Prvo, poteškoće nastale među članovima lokalne crkve mogu zahtevati primenu crkvene discipline (Matej 18:15-17).

Drugo, crkvena disciplina je neophodna kako bi se izbegle podele, strančarenja. Pavle je uputio starešine da obeleže one koji uzrokuju podele kako bi ih se moglo disciplinovati. Ukoliko vođstvo ne disciplinuje one koji uzrokuju podele, tada će se crkva suočiti sa nepotrebnim razdorima (Rimljani 16:17-18).

Treće, crkvena disciplina neophodna je za čistotu crkve. Iz ovoga dobivamo kategoriju koja treba biti pod crkvenom disciplinom: nemoral. Osoba koja živi u nemoralu mora biti disciplinovana od strane lokalne crkve (I Korinćanima 5:9-13).

Četvrto, potreba za crkvenom disciplinom je u tome da se onaj koji je povredio dovede do pokajanja. Ukoliko se disciplina ne provodi, pokajanje se možda neće ni desiti (II Korinćanima 2:5-11).

Peto, još jedan razlog zbog kojeg je potrebna crkvena disciplina jeste da bi se izbeglo neuredno ponašanje. Kategorija koja zahteva crkvenu disciplinu koja nam se daje u ovom odlomku odnosi se na one koji odbijaju da rade. Oni treba da budu disciplinovani od strane crkve. Crkva nema nikakve odgovornosti koje bi trebala da ispuni prema onim članovima koji odbijaju da rade za život (II Solunjanima 3:6-15).

Šesto, crkvena disciplina neophodna je u slučajevima lažnog naučavanja. Svako ko počne da podučava lažne nauke i svako ko huli postaje predmet crkvene discipline (I Timoteju 5:20).

Sedmo, crkvena disciplina je neophodna da bi se izbegli očigledni ili uočljivi gresi. Ponekad, kada se provodi crkvena disciplina, neopodno je da se ukori nekog

naočigled svima, čak je i Pavle to učinio sa Petrom u Galaćanima 2:11-14; (I Timoteju 5:20).

Osmo, crkvena disciplina je neophodna da se izbegne širenje lažnih nauka. Ukoliko crkva propusti da disciplinuje lažne učitelje, lažna naučavanja se šire po samoj svojoj prirodi. Ukoliko crkva disciplinuje lažne učitelje, lažno naučavanje će biti zaustavljeno, ovako ili onako. Ili će se lažni učitelj pokajati, ili će otići (II Timoteju 2:17-18).

Deveto, crkvena disciplina potrebna je da se izbegne izvrtnje činjenica (Titu 3:9-11).

B. Procedura za Crkvenu Disciplinu: Matej 18:15-20

Ako li protiv tebe sagreši brat tvoj, idi i ukori ga nasamo, da to ostane između tebe i njega. Ako te poslušaju, zadobio si brata svojega. A ne poslušaju li, uzmi sa sobom još jednoga ili dvojicu, tako da svaka izjava počiva na iskazu dvojice ili trojice svedoka. No ako ni njih ne poslušaju, reci crkvi, pa ako ni crkvu ne poslušaju, neka ti bude kao paganin i carinik. Zaista, kažem vam, šta god svežete na zemlji, biće svezano na nebu i šta god razdrete na zemlji, biće razdrešeno na nebu. Nadalje, kažem vam, ako se dvojica od vas slože na zemlji u bilo čemu, šta god zaišću, biće im od Oca mojega koji je na nebesima. Jer gde su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, onde sam i ja među njima.

Procedura ili postupak koji nam je dan u ovom odlomku zahteva četiri zasebna koraka. Prvo, mora biti privatna, lična konfrontacija između uvređenog i uvreditelja. Uvređeni ima odgovornost da priđe onome koji ga je uvredio i ukaže mu, predstavi mu problem. Ukoliko onaj koji je uvredio odreaguje kako treba, stvar je sređena i tu završava.

Ukoliko onaj koji je uvredio odbije da reaguje ispravno, onda dolazi do drugog koraka u kojem onaj koji je uvređen ponovno mora da priđe onome koji ga je uvredio, ali ovaj put sa dva ili tri svedoka. Prema Galaćanima 6:1, dva ili tri svedoka bi trebalo da budu duhovno zreli, duhovno odrasli. Ti svedoci ne mogu da budu novi ili mladi vernici, a bilo bi mudro da ta dva ili tri svedoka budu starešine lokalne crkve.

Ukoliko osoba odreaguje na korekciju dva ili tri svedoka stvar tu završava, ali ako to ne napravi, treći korak je da se čitava ta stvar iznese ispred cele lokalne crkve. Ovaj zaključak je ponovno naglašen u Rimljanima 16:17; II Korinćanima 2:6; i II Solunjanima 3:6-15.

Ako i dalje odbija da reaguje, tada dolazi do kritičnog četvrtog koraka, koji je ekskomunikacija (izbacivanje iz zajednice), ili kako je to rečeno u Mateju; ***neka ti bude kao paganin i carinik***, a to znači „da ga se niti ne dodiruje“. Ekskomunikacija znači da je osoba izmeštena iz lokalne crkve; izbačena je iz lokalne crkve. Ljudi u lokalnoj crkvi se savetuju da se ne druže, da nemaju ništa sa takvom osobom, da ne ublažavaju bol zbog izbacivanja; takva osoba više nije pod zaštitom molitvi svetih odnosno nije pod zaštitom crkvenih molitvi. Nadalje,

prema I Korinćanima 5:1-5, takav je izmešten nazad pod autoritet Satane na uništenje tela, dok sam odlomak ide dalje i tvrdi jasno da će duh takve osobe biti spašen.

Ovo je postupak za crkvenu disciplinu. Lokalna crkva mora da sledi ova četiri koraka. Ukoliko se ovi koraci ne slede, takva disciplina nije Biblijska disciplina.

C. Forme (Oblici) Disciplinovanja

Treći deo o crkvenoj disciplini govori o tri različita oblika crkvene discipline. Prvo, imamo savete i upozorenja (I Solunjanima 5:12-13). Ovaj deo ide zajedno sa drugim i trećim korakom koje smo malopre navodili.

Drugi oblik je isključivanje iz druženja, gde se onaj koji je uvredio ili prekršio isključuje sa sastanaka crkve, a od članova lokalne crkve se traži da nemaju zajedništvo sa takvim (II Solunjanima 3:6,14).

Treći oblik discipline je ekskomunikacija (I Korinćanima 5:5). Još jednom, ekskomunikacija postavlja onoga koji je uvredio, ne samo izvan lokalne crkve, već ga zapravo postavlja u ruke Satane na uništenje njegovog fizičkog života. Iako je uglavnom uobičajeno da Bog postavlja vernika u smrt, u slučaju ekskomunikacije vernika, Satana će ga smestiti u smrt, iako Satana nema autoritet nad duhovnim životom takve osobe; takav će i dalje biti spašen.

D. Praktikovanje Crkvene Discipline

U četvrtom delu o crkvenoj disciplini, imamo dva primera o praktikovanju crkvene discipline u Pismima. Jedan primer je u I Korinćanima 5:1-5, gde se disciplinuje nemoral. Drugi primer je I Timoteju 1:18-20, gde se disciplinuje greh huljenja.

E. Stavovi u Crkvenom Disciplinovanju

Peti deo o crkvenom discipliniranju istražuje stavove kojih treba da se drže oni koji provode crkvenu disciplinu. Biblija govori o dva ključna stava. Prvo, to treba biti učinjeno u blagosti (Galati 6:1). Drugo, to mora biti učinjeno sa duhom koji je voljan da oprostí ukoliko osoba koja je disciplinovana konačno odreaguje ispravno (II Korinćanima 2:5-11; 7:10-13).

F. Učinci Crkvenog Disciplinovanja

I konačno, šesti deo crkvenog disciplinovanja raspravlja pitanje: Šta treba da bude efekt, koji je cilj crkvenog disciplinovanja? Učinci postoje na obe strane. Na pojedincu koji je disciplinovan i na lokalnoj kongregaciji.

Efekt discipline na pojedincu, ukoliko je disciplina prihvaćena, biće dvostruk ili dvoslojan. Prvo, biće zaštićen od bilo kakvog daljnjeg zastranjivanja ili mamljenja (I Korinćanima 5:5). Drugo, osetiće, doživeće strah Božiji (I Timoteju 5:20). I treće,

imaće stav i pristup da je obnavljanje, restauracija, cilj i svrha crkvenog disciplinovanja. Kazna nije cilj disciplinovanja, već je cilj i svrha disciplinovanja restauracija, obnova onoga koji je pod disciplinom (II Korinćanima 2:5-11).

VI. ŠABAT I NEDELJA

Šesti deo studije o lokalnoj crkvi tretira sa pitanjem Šabata i Nedelje. Ovaj deo će biti podeljen u dva dela.

A. Šabat

Engleska reč „sabbath“ (subota) dolazi od Hebrejske reči **šabat** i znači „stati“, „zaustaviti se“, „počinuti“. Sa završetkom šestog dana Stvaranja, Gospod je završio Svoj stvaralački rad, i sedmog dana On je počinuo (Postonak 2:2-3). Nigde u Knjizi Postanka se ne koristi termin **šabat**; jedini termin koji se koristi je **sedmi dan**. Sa ovim kratkim objašnjenjem o Šabatu, ovaj prvi deo ćemo podeliti na četiri jedinice.

1. Od Adama do Mojsija

Od Adama do Mojsija Šabat nije obeležavan. Jedna velika knjiga koja je napisana u tom periodu između Adama i Mojsija je Knjiga o Jovu, a Jov niti ne pominje Šabat. Čak i unutar same istorije Knjige Postanka i prvog dela Knjige Izlaska, pre vremena Mojsija, ne postoji nikakav zapis o bilo kom čoveku da je obeležavao ili da se držao Šabata. Ne možete pronaći da je iko držao Šabat; ni Avraam, ni Isak, niti Jakov, niti Josif. Između Adama i Mojsija nema držanja Šabata, jer Šabat još nije bio zapoveden.

2. Od Mojsija do Isusa

Od Mojsija pa sve do vremena Isusa Mesije, Šabat je bio obavezujući. Prvo pominjanje Šabata je u direktnoj povezanosti sa Mojsijem u Izlasku 16:23, 29-30. To je prvo pominjanje da bilo ko obeležava Šabat. Šabat je pomenut kao sedmi dan Stvaranja, ali nema podataka da je bilo ko obeležavao Šabat. To nije bila uredba u stvaranju. U Izlasku 20:10-11, držanje Šabata postaje jedna od Deset Zapovedi. Nemija 9:14 takođe ističe činjenicu da Šabat počima sa Mojsijem.

Druga stvar koju bi trebalo primetiti o Šabatu između Mojsija i Isusa je da je Šabat bio obavezujući za Jevreje, ali nije bio obavezujući za Pagane. Ovo svakako treba imati na umu zbog tvrdnji Adventista Sedmog Dana. Izlazak 31:12-17 kaže da je Šabat znak ustanovljen između Boga i Izraela. Adventisti Sedmog Dana nisu deo Izraelskog naroda, tako da se Šabat ne primenjuje na njih. Nadalje, u Ponovljenom Zakonu 5:15, Šabat je znak izbavljenja Izraela iz Egipta. Gospod nikada nije izvukao Adventiste Sedmog Dana iz zemlje Egipatske na način na koji je to učinio i kako je izvukao Izrael iz zemlje Egipatske. Čak i proroci naglašavaju isti ovaj zaključak. Oni nikada obavezu štovanja Šabata nisu smatrali obavezom za čitavo

čovečanstvo, samo za Izrael. Jezekilj 20:12 i 20, ponovno naglašava činjenicu da je Šabat znak između Boga i Izraela.

Treća stvar koju treba primetiti o Šabatu u vremenu između Mojsija i Isusa, jeste ta da postoji proroštvo o budućem prekidu obeležavanja Šabata u Osija 2:11.

3. Sadašnje Doba

Treća jedinica u kojoj tretiramo sa pitanjem Šabata odgovara nam na pitanje; Šta je sa Šabatom u ovom našem vremenu? Dve stvari svakako treba zametiti. Prvo, obeležavanje Šabata nikada nije prenešeno na Nedelju; Šabat je i dalje sedmi dan u nedelji, a ne prvi dan u nedelji. Šabat je i dalje od sumraka u Petak do sumraka u Subotu.

Drugo, više nije obavezujuće da se obeležava Šabat u ovom sadašnjem vremenu. Dan Šabata pomenut je devet puta u Knjizi Dela Apostolska, ali nikada nije pomenut u vezi sa obožavanjem vernika. U svakom od tih pominjanja u Delima Apostolskim, govori se o obeležavanju u Sinagogama na dan Šabata, ne o verničkom obeležavanju.

Adventiste Sedmog Dana koji koriste to šta je Pavle išao u Sinagoge na dan Šabata treba podsetiti da obožavanje u sinagogama nije isto šta i crkvena služba. Ukoliko uistinu žele da slede Pavlov primer, ne treba da idu subotom u svoje crkve, već subotom treba da odu u sinagogu.

Još jednom, devet puta pomenuti Šabat u Knjizi Dela, uvek je u povezanosti sa čitanjem Mojsijevog Zakona u službi sinagoge za Šabata, a nikada nije povezan sa obožavanjem vernika koji sada sačinjavaju Telo Hristovo.

U Poslanicama, Šabat je pomenut u Rimljanima 14:5, Galaćanima 4:9-10, i Kološanima 2:16-17. Ni u jednom od ovih pasusa vernik nije obavezan da obožava na Šabat. Na primer, Rimljanima 14:5 kažu: **Neko razlikuje dan od dana, drugi pak svaki dan smatra jednakim. Neka svako bude posve uveren u svoje mišljenje.**

Prema ovom stihu, u ovim danima i u ovom našem dobu nema posebno određenog dana u sedmici koji mora da se odvoji od ostalih jer, neko razlikuje dan od dana, a drugi pak svaki dan smatra jednakim, ali neka svako bude posve uveren u svoje mišljenje. Kako god da osoba odabere, može slobodno da uživa svoj odabir. Čovek je slobodan da odvoji neki poseban dan, a isto tako čovek je slobodan da ne odabere ni jedan poseban dan. Za Gospoda, u redu je jedno i drugo.

Drugi odlomak je Galaćanima 4:9-10, a tu se kaže: **No sada, kad ste Boga upoznali – štoviše Bog je upoznao vas – kako se opet vraćate nemoćnim i bednim počelima kojima opet iznova hoćete robovati? Dane obdržavate, i mesece, i vremena, i godine.**

Pavle upozorava paganske vernike iz Galacije da ne budu uhvaćeni u stvarima Mojsijevog Zakona. Ne bi trebalo da se brinu i zaokupljaju sa obeležavanjem i obdržavanjem nekih stvari. On pominje **dane**, to je dan Šabata; **mesece**, to bi

trebao da bude „festival novog meseca“; **vremena** (ili sezone) što se odnosi na vreme Pashe i vremena ili sezone drugih svetih saziva; i **godine**, a to je godina Šabata. Pavle kaže da te stvari nisu bile namenjene, ni zamišljene za ovaj novi entitet; za Crkvu.

Poslednji odlomak je u Kološanima 2:16-17: ***Neka vas dakle niko ne sudi po jelu ili pilu, ili u pogledu blagdana, ili mlada, ili subota. To je tek senka onoga što dolazi, a telo (punina) je Hristos.***

Pavle kaže da nijedan čovek, da niko ne treba da sudi vernika u odnosu na stvari koje se tiču Mojsijevog Zakona. Jedna od tih stvari su dani Šabata (subota). Tako da ukoliko neko ne obeležava Šabat i Adventist Sedmog Dana dođe i sudi čoveka zbog toga, prema ovom stihu, onaj koji sudi prešao je granicu koja je ovde povučena.

Poanta ovih stihova je da tokom ovog sadašnjeg vremena, Subota je i dalje Šabat, jer to nikada nije prebačeno u Nedelju, ali ne postoji zapovest da se obeležava Šabat; Šabat više nije obavezujući.

4. Mesijansko Doba

U četvrtoj jedinici o Šabatu, reći ćemo ulogu koju će Šabat imati kada se uspostavi Carstvo; Šabat će ponovno biti dan obaveznog počinka (Isaija 66:23; Jezekilj 46:1).

B. Nedelja

Drugo poglavlje ovog dela tretiraće sa pitanjem Nedelje u tri područja: ime, obeležavanje, i činjenica da nema zapovesti koja se odnosi na obdržavanje Nedelje.

1. Ime

Engleski termin „Sunday“ (Nedelja), izvorno potiče od paganskog naziva za prvi dan u sedmici. Sam termin „Sunday“; isto kao i „Nedelja“; nikada u Bibliji nije upotrebljen za taj dan. Biblijski govoreći, taj dan nikada nije nazvan „Nedelja“, niti je ikada nazvan „Šabat“, niti je ikada nazvan „Dan za Gospodina“. Iako je to poprilično uobičajen termin koji vernici koriste za ovaj dan, Biblija nikada Nedelju nije nazvala „Dan za Gospodina“. Jedino ime koje Biblija koristi za ovaj dan je **prvi dan u sedmici**. Ovo je svakako u skladu sa Jevrejskim imenom za ovaj dan. Na Jevrejskom, prvi dan u sedmici se tako i zove „prvi dan u sedmici“; to je jedino ime koje se u Novom Zavetu koristi za ovaj dan.

2. Obeležavanje

Drugo područje u pitanju Nedelje jeste to da je verničko okupljanje i obeležavanje Nedelje utemeljeno na određenim događajima koji su se dogodili toga dana. U Novom Zavetu ima šest događaja koji su se desili prvog dana u sedmici.

Prvo je, naravno, Vaskršnuće Isusa Hrista. Mesija je vaskršnut prvog dana u sedmici, a isticanje tog zaključka nalazimo u sva četiri Evanđelja (Matej 28:1; Marko 16:2; Luka 24:1; Jovan 20:1).

Drugi događaj koji se dogodio na prvi dan u sedmici jeste da se Isus pojavio pred deseticom Svojih učenika toga dana (Jovan 20:19).

Treći događaj se dogodio tačno nedelju dana posle, takođe na prvi dan u sedmici, a to je bilo pojavljivanje pred jedanaest učenika, ovaj put je i Toma bio tu, na prvom pojavljivanju on nije bio prisutan (Jovan 20:26).

Četvrti događaj koji se desio na prvi dan sedmice je rođendan Crkve. Ovo se lako da povezati ako uporedimo ono šta se tvrdi u Delima 2:1-4, sa Levitskim Zakonom 23:15-16. Upoređujući ova dva odlomka, čini se očiglednim da je dolazak Duha Svetog na Crkvu bio na prvi dan sedmice.

Peti događaj koji se desio na ovaj dan je okupljanje crkve u Troadi na prvi dan nedelje. To je već tada bila vrlo rana praksa za verujuće, da se okupljaju na prvi dan sedmice (Dela 20:7).

I šesti događaj koji se desio na prvi dan sedmice jeste to da je to bio dan kada se sakupljeni prinos trebao odvojiti na stranu (I Korinćanima 16:2).

Stoga, kroz istoriju, razlog da vernici odaberu Nedelju kao dan koji će posebno obeležavati je upravo zbog ovih šest događanja na ovaj dan. Jako je česta pogrešna zamisao i učenje da obeležavanje Nedelje započinje sa Rimo-Katoličkom Crkvom. To nije tačno. Obeležavanje prvog dana u sedmici počima sa Jevrejskim vernicima u prvom veku.

Razlog za to je jako jednostavan: bio je običaj za Jevrejske vernike da nastave obožavati zajedno sa neverujućim Jevrejima u njihovoj redovnoj službi obožavanja u sinagogi na dan Šabata, u Subotu. Na primer, apostoli su išli u Hram da obožavaju na dan Šabata, a rani Jevrejski vernici išli su sa drugim Jevrejima u sinagoge na dan Šabata. Mnogo puta u Knjizi Dela, Pavle, Varnava i Sila, između ostalih, posećivali su službu u sinagogama na dan Šabata. Kako su prvi vernici svi bili Jevreji, oni su nastavili da idu na službu sa drugim Jevrejima u sinagogama ili u Hramu na dan Šabata. Ali kako su bili i vernici, takođe su se želeli sastajati zasebno kao vernici, tako da su izabrali odmah sledeći dan, koji je bio prvi dan sedmice. Oni to nisu nužno činili Nedeljom ujutro, kako se to obično kaže i čini, jer su oni morali poći na posao u Nedelju ujutro. Jevrejski Šabat je od sumraka u Petak do sumraka u Subotu, a prvi dan u sedmici započinje sa Subotom u sumrak, ne u ponoć u Subotu. U Subotu uveče u sumrak, već je bio prvi dan sedmice, i Jevrejski vernici bi se okupili zajedno. Nije Rimo-Katolička Crkva ta koja je započela sa ovim obeležavanjem, već su to prvi započeli Jevrejski vernici. Oni se nisu sastajali Nedeljom ujutro, oni su se sastajali Subotom navečer.

Postoji priča u Jevrejskom Talmudu o rabinskoj raspravi koja se odnosi na pitanje zašto Jevreji ne poste u prvi dan sedmice. Citat bi bio otprilike; „Mi ne postimo na dan Šabata jer je tada dan Šabata, niti postimo dan pre Šabata kako bi iskazali svu čast danu Šabata. Zašto ne postimo dan posle Šabata? Zbog Nazarena“.

Termin „Nazareni“ je rani rabinski termin za Jevreje koji su verovali u Mesijanstvo Isusovo. Možemo videti da Jevrejski lideri nazivaju Jevrejske vernike „Nazarenima“, sve se dešava u istom vremenu kada i Dela Apostolska. Razlog koji su rabini pokušali dati Jevrejima da ne poste u Nedelju je kako bi izbegli naglašavanje ili davanje bilo kakve časti danu kojeg su Jevrejski vernici smatrali svetim, a to je prvi dan sedmice.

I iz Biblijskih izvora i iz Jevrejskih izvora iz tog vremena, početak obožavanja na prvi dan sedmice ne započinje sa Rimo-Katoličkom Crkvom, već sa Jevrejskim vernicima.

3. Nema Zapovesti koja se Odnosi na Obeležavanje Nedelje

Treće područje koje treba istaknuti u ovoj temi Nedelje jeste to da obeležavanje Nedelje nije zapovest. Ne postoji zapovest da se obeležava Nedelja. Zapovest koja je dana u Pismima je da se vernici okupljaju zajedno (Jevreji 10:25-26). Koji će to biti dan za pojedinu lokalnu crkvu u potpunosti ovisi o odluci te lokalne crkve. Ukoliko lokalna crkva odluči da se okuplja Nedeljom, to je savršeno u redu. Ali ukoliko lokalna crkva jednog dana odluči da se sastaje samo Utorkom, to bi Biblijski gledano isto tako bilo potpuno ispravno, jer nema obaveznog okupljanja Nedeljom. Obavezno je da se okupljaju zajedno, ali svaka lokalna crkva ima slobodu da odluči kojeg će dana u sedmici to da čini.

U Izraelu, crkve se sastaju Subotom, ne zbog toga šta oni osećaju da bi trebali da nekako obeleže Šabat, već zato jer je Nedelja samo još jedan radni dan, a vernici moraju da zarađuju za život. Evangelističke fundamentalne crkve u Izraelu koje su izvorne, domaće, sastaju se sedmog dana, u Subotu. U Muslimanskim zemljama, crkve se sastaju Petkom jer je to neradni dan za one koji žive u Muslimanskim zemljama. Sve ovo je savršeno legitimno unutar konteksta onoga šta Biblija dozvoljava.

VII. CRKVENI SASTANAK

Sedmi deo ove studije o lokalnoj crkvi odgovara na pitanje: Kako ćemo definisati crkveni sastanak? Mnoga pravila i regule o tome kako treba da se vodi crkveni sastanak primenjuju se upravo na crkveni sastanak.

Iz različitih odlomaka u Novom Zavetu, očito je da postoji pet elemenata u crkvenom sastanku. Prvi element je provođenje i praktikovanje duhovnih darova (I Korinćanima 14:26). Drugi element je vršenje Gospodnje večere (I Korinćanima 14:26). Treći element je stavljanje prinosa na stranu (I Korinćanima 16:1-2). Četvrti, molitve treba voditi i upravljati (I Timoteju 2:1-2). I peti, treba da se daju svedočanstva i misionerski izveštaji (Dela 14:27). Pa ipak, ni jedan od ovih elemenata ne može se koristiti da bi se definisao crkveni sastanak.

Postoji jedan zajednički element, a on se temelji na korenskom značenju Grčke reči za „crkvu“ **kaleo**, a to znači „sazvati“, „pozvati“. Najbolji način da se definiše crkveni sastanak jeste taj da se kaže da je to sastanak koji je sazvan od strane starešinstva koje ima autoritet da to učini. Prisutnost starešinstva je neophodna da bi se

sastanak mogao voditi. Svaki sastanak službeno sazvan od strane starešina iz bilo kog razloga jeste crkveni sastanak. Razlog može biti obožavanje, može biti poslovni sastanak ili neki drugi razlog, ali svaki put kada starešine crkve sazovu sastanak, njihova prisutnost se zahteva kako bi sastanak mogao biti vođen, a to je onda crkveni sastanak. Tada se različita pravila i ispravna delovanja i ispravno postavljanje sastanka koji se tiču lokalne crkve mogu primenjivati; te regule se ne primenjuju samo zato šta smo ušli u zgradu u kojoj se crkveni sastanci održavaju; te regule se primenjuju samo ako je sam sastanak sazvan od strane starešinstva.

VIII. ULOGA ŽENE U LOKALNOJ CRKVI

Ovaj deo studije će razmatrati ulogu žene u lokalnoj crkvi. Ovo je tema koja danas izaziva izuzetno mnogo rasprava, ali ne zato jer je Biblija nejasna, već zato što demokratija pokušava da napadne iznutra lokalnu crkvu, kao i zbog toga što se moderne zamisli o ulozi žene u društvu, a koje nisu nužno Biblijske, često primenjuju i u Crkvi. Stoga je jako važno da se uloga žene u lokalnoj crkvi jasno razloži i predstavi. Ovo pitanje biće diskutovano kroz četiri principa.

A. Princip Podložnosti

Tri ključna odlomka iz Pisma tretiraju sa ovom temom podložnosti. Prvi odlomak je u Efescima 5:22-24: ***Žene, svojim se muževima pokoravajte kao Gospodu! Jer muž je glava ženi, kao što je i Hristos glava crkvi – On je i Spasitelj tela. Pa, kao što je crkva pokorna Hristu, tako i žene svojim muževima – u svemu.***

Poanta ovih stihova je da žena treba da bude u podložnosti svom suprugu, kao samom Gospodu. Njena podložnost njenom suprugu u svemu, znak je njene podložnosti Gospodu. Žena koja nije u podložnosti svom suprugu ne može ni u kakvom slučaju da tvrdi da je podložna Gospodu.

Drugi odlomak je u Titu 2:5: ***... neka budu razumne, čiste, kućevne, čestite, podložne svojim muževima, da se ne bi Reč Božija pogrđivala.***

Ovaj stih ističe da žena treba da bude podložna mužu; ako nije, to je huljenje na Reč Božiju.

Treći odlomak je u I Petrovoj 3:1-6: ***Tako i vi žene, budite podložne svojim muževima da, ako su neki i neposlušni Reči, pridobiveni budu bez reči, življenjem vas žena pošto promotre vaše strahom prožeto čisto življenje. Vaš nakit neka ne bude izvanjski: oblikovanje kose i nošenje zlata ili oblačenje kičenih haljina nego: čovek skrovita srca, neprolazne lepote krotka i smirena duha. To je pred Bogom dragoceno. Ta i svete žene, koje su se pouzdavale u Boga, nekoć su se tako kitile – bile su podložne svojim muževima, kao što se Sara pokorila Avraamu te ga nazivala svojim gospodarem. Njezina ste deca ako činite dobro i ne bojite se nikakva zastrašivanja.***

Ovaj odlomak ističe tri glavne stvari. Prvo, u stihovima 1-2, žena treba da bude u podložnosti svome mužu, čak ako je muž nevernik. Imati muža nevernika ni na koji način ne oslobađa ženu od podložnosti njemu.

Drugo, u stihovima 3-4, naglašava se tema ukrašavanja, nakita. Nema ničeg lošeg u nošenju izvanjskog nakita, ali u ovim stihovima, ističe se da bi prvenstvena briga i naglasak supruge trebalo da bude na unutarnjem nakitu, ne na izvanjskom nakitu i ukrasima, a da ono unutarnje bude sporedno. Unutarnji nakit je rast i razvoj krotkog i mirnog duha.

Treće, istaknuto je u stihovima 5-6 da je to način i smer kojim su išle svete žene Starog Zaveta i da bi one trebale da budu primeri današnjim suprugama.

Stoga, prvi princip koji se tiče uloge žene je princip podložnosti. U svim ovim slučajevima radi se konkretno o podložnosti supruge prema suprugu (žene prema mužu) i to postaje temelj ovog principa koji podvlači ulogu žene u lokalnoj crkvi.

B. Princip Ćutanja

Drugi princip koji se tiče uloge žene u crkvi je princip ćutanja. Ovaj princip nalazimo u I Korinćanima 14:33b-35: **... kao što je u svim crkvama svetih. Neka žene vaše u crkvama ćute, jer njima nije dopušteno govoriti, nego neka budu podložne, kako i Zakon govori. A ako se šta hoće naučiti, neka kod kuće pitaju svoje muževe; jer sramota je da žene govore u crkvi.**

Ljudi koriste svakakve vrste teološke gimnastike izlaganja u pokušaju da zaobiđu očigledno značenje ovog teksta, ali ono šta Pavle kaže je jako lako za razumeti. Četiri stvari treba primetiti:

Prvo, u stihu 33b, ono što će reći je običaj za sve crkve i princip je koji bi trebalo da slede sve crkve, ne samo neke.

Drugo, u stihu 34a, ističe svoj apostolski autoritet. Od apostolskog autoriteta rečeno, žena na crkvenom sastanku treba da ćuti. Crkveni sastanak je svaki sastanak crkve koji je sazvan od strane starešinstva i zahteva prisustvo starešinstva da bi mogao biti sastanak.

Treće, u stihu 34b, on ističe da je ovaj princip podučavan takođe i u Starom Zavetu; ne radi se o čisto Novo Zavetnom naučavanju.

Četvrto, u stihu 35, da ne bi neko zaključio iz konteksta da ovaj stih samo znači da ženama nije dopušteno na sastancima da govore u jezicima, Pavle primenjuje ovu zapovest ćutanja čak do tačke postavljanja pitanja. U suštini, žene treba da ćute na sastancima crkve do tačke da im nije dozvoljeno ni da postavljaju pitanja. Ovo se naravno ne primenjuje na pevanje, jer u ovom kontekstu, on razlikuje govorenje od pevanja. Ali šta se tiče priče, primenjuje se princip ćutanja.

C. Princip Podučavanja

Treći princip koji se tiče uloge žene u lokalnoj crkvi je princip podučavanja. Ima dva odlomka koji tretiraju sa ovim principom.

1. I Timoteju 2:11-14

Žena neka uči u tišini sa svom podložnošću. Ali ženi ne dopuštam da naučava ni da vlada nad mužem, nego – neka bude u tišini. Jer prvi je oblikovan Adam, onda Eva; i nije Adam zaveden, nego je žena, zavedena počinila prestup.

Prvi deo koji govori o pitanju podučavanja kaže da ženi nije dozvoljeno podučavati Pisma muškarca. U ovom odlomku, Pavle izvodi tri zaključka. Prvo, u stihu 11, neka žena ***uči u tišini sa svom podložnošću.***

Drugo, posle toga u stihu 12, on primenjuje princip podložnosti na princip podučavanja: ženi nije dozvoljeno da podučava muškarca. Ukoliko žena podučava muškarca Pismu, tada oni nisu u podložnosti Bogu. Razlog za ovo je taj što je podučavanje zapravo izvršavanje autoriteta. Podučavanje o kojem se ovde govori ne zahvata teme ovoga sveta (sekularne teme), već se radi o podučavanju Pisma. Ovaj stih ne zabranjuje ženi da podučava muškarca, nauku, matematiku ili humanističke nauke. Ali šta se tiče podučavanja Pisama, to joj je zabranjeno. Učitelj Pisama direktno vrši duhovni autoritet. To ženi nije dozvoljeno, tako da joj je zabranjeno da iz Pisama podučava muškarca.

Treće, ova zabrana proteže se samo na podučavanje muškarca; ženi nije zabranjeno da podučava druge žene ili da uči decu. U stihovima 13-14, on ističe razloge za ovo. U stihu 13 iznosi lanac zapovedništva kako bi istaknuo da žena pokazuje podložnost tako da ne podučava muškarca Pismima. Prema stihu 14, žena je po prirodi sklonija da prihvati lažne doktrine pre nego muškarac. Ovaj stih vraća našu pažnju na priču o Evi, gde je ženino prvenstvo u prestupu nju odvelo u potčinjenu poziciju unutar crkve. U Postanku 3, žena je uzurpirala autoritet pred svojim suprugom i preuzela vodstvo u Pad, i sada joj je zabranjeno da to isto čini u lokalnoj crkvi podučavajući muškarca Pismima.

2. Titu 2:3-5

... tako i starice – vladanja primerena svetima; ne klevetnice, ne ropkinje mnogom vinu, nego učiteljice dobra; da urazumljuju mlađe neka ljube svoje muževe, neka ljube svoju decu, neka budu razumne, čiste, kućevne, čestite, podložne svojim muževima, da se ne bi Reč Božija pogrđivala.

Titu su jasno istaknute dve važne činjenice koje se tiču uloge žene u podučavanju. Prvo, žena može da podučava druge žene. Bog daje dar podučavanja ženama, tako da starije žene u veri treba da podučavaju mlađe žene. I drugo, žena takođe može da podučava decu. Ali ne može da podučava odraslog muškarca.

D. Princip Pokrivanja Glave

Četvrti princip nalazimo u I Korinćanima 11:2-16. Ovaj odlomak ćemo izložiti stih po stih i videćemo da Pavle ovde nije nejasan. Problem je da ljudi jednostavno neće da se podlože ovom odlomku i žele da se sakriju iza fasade kulture XX veka, kriveći za ovaj odlomak kulturu I veka. Ovaj odlomak se može podeliti u pet delova.

1. Bogom Dane Tradicije: I Korinćanima 11:2

A hvalim vas, braćo, što me se u svemu sećate i držite predaje kako vam ih predadoh.

U ovom stihu Pavle naglašava neophodnost držanja Bogom danih tradicija u lokalnoj crkvi. Pavle ne gura u stranu temu pokrivanja glave kao da će sad reći nešto beznačajno. Ovo je za njega dovoljno važno pitanje da na njega odgovori. On će odgovoriti koristeći za to 15 stihova; tako da bi bilo dobro sestri i pažljivo beležiti šta on kaže jer postoji ispravan i postoji pogrešan način da se Bog obožava.

Ono šta on ovde ističe jeste da ovo pitanje nije stvar ukusa, niti je stvar narodnih običaja, već kaže da Hrišćanska praksa mora da se saobrazi sa Hrišćanskim doktrinama. I sada će praksu pokrivanja glave saobraziti sa određenom joj doktrinom. On ovde ističe da je dužnost svake lokalne crkve da bude verna apostolskom nauku. Reč predaja ili **tradicija**, koja se ovde koristi ne odnosi se na crkvenu tradiciju, već se govori u smislu slušanja zapovesti danih od apostolskih autoriteta. Apostoli imaju pravo da svežu i da razvežu određene zapovesti, a ovde imamo zapovest koju će Pavle dati crkvi koristeći apostolski autoritet. Baš kao i druge zapovesti koje je on zapisao i ova treba da se posluša u pokornosti.

2. Princip Poglavarstva: I Korinćanima 11:3

Ali hoću da znate; svakom mužu glava je Hristos, a glava ženi muž, a glava Hristu Bog.

Kada Pavle ovde otpočne sa principom poglavarstva, on govori o lancu zapovedanja i ovaj lanac zapovedanja ima tri karike. Prva karika je Bog Otac, Glava nad Bogom Sinom, Isusom Mesijom. Druga karika je Hrist, Glava nad čovekom. I treća karika je čovek, glava nad ženom. Prvi princip u ulozi žene u crkvi je princip podložnosti muškom poglavarstvu nad ženom.

Šta se tiče principa poglavarstva, ima dve tačke koje proizlaze iz njega. Prvo, to nema nikakve veze sa superiornošću i sa inferiornošću. Ovaj stih, kao ni bilo koji drugi stih, nema nameru da uči da je žena inferiorna muškarcu išta više nego šta je Hrist inferioran Ocu. Podložnost nije pitanje inferiornosti ili superiornosti. Biblija nam jasno kaže da su Otac i Sin podjednaki, pa ipak Sin je podložan Ocu. Muškarac i žena su podjednaki, ali jedno mora da se podloži drugom.

Drugo, reč **čovjek** u Grčkom tekstu ima određeni član, dok reč **žena** u Grčkom tekstu nema određeni član. To nam pokazuje delatnu subordinaciju. Postoji podložnost ženskog u odnosu na muško.

Ovo je teološka istina na kojoj se tradicija temelji, teološki temelj na kojem se praksa temelji.

3. Primena Doktrine: I Korinćanima 11:4-6

Svaki muž koji moli ili prorokuje pokrivenne glave sramoti glavu svoju. Svaka pak žena koja moli ili prorokuje nepokrivenne glave sramoti glavu svoju. Jer to je jedno te isto kao da je obrijana. Jer ako se žena ne pokriva, neka se i ošiša. Ako li je ženi sramota ošišati se ili brijati se neka se pokrije.

Primena ove doktrine je prvo na muškarca, a onda na ženu. U stihu 4, primena na muškarca je sledeća, na crkvenom sastanku njegova glava treba da bude nepokrivena kada ***moli ili prorokuje***. Molitva i prorokovanje su stvari koje se čine javno na sastanku, ne privatno. Javno, kada čovek ***moli ili prorokuje*** njegova glava ne sme biti pokrivena. Ako pokrije glavu, sramoti svoju glavu. Takođe sramoti Isusa kao svoju duhovnu glavu. Primena za muškarca je; da ne pokriva svoju glavu. U stihovima 5-6, primena je za ženu. Započinje sa zapovešću u stihu 5. Zapovest je da ***svaka žena*** treba da pokriva glavu. Značenje na Grčkom može da se odnosi na ***sve žene*** generalno, ukoliko reč žena uzmemo u njenom generičkom (korenskom) smislu, kao da znači „ženski rod“ nasuprot „muškom rodu“. Ali može da znači „svaka udana žena“, jer reč koja se koristi na Grčkom znači i „žena“ i „supruga“.

Ja bih ovaj stih primenio samo na udane žene, zato jer samo udane žene treba da budu u podložnosti svojim muževima, ne i neudane ili same, i one pokazuju svoju podložnost noseći pokrivalo za glavu. Tako da bih ja rekao da se zapovest ne odnosi na sve žene koje veruju, već samo na udane žene.

Zapoved je da žene prekrivaju glavu. Grčka reč za ***nepokrivenne*** koja se koristi u ovom stihu je reč koja se koristi za odevni predmet. „Prekriti“ znači „staviti na sebe odevni predmet“, a „ne pokriva“ bi značilo „skinuti sa sebe odevni predmet“. Žena bi za razliku od muškarca trebala imati pokrivenu glavu na sastancima crkve gde se odvija i molitva i prorokovanje.

Šta se tiče izraza, ***moli ili prorokuje***, neki veruju da ovo jednostavno znači da samo ukoliko žena moli glasno ili ako prorokuje naglas treba da ima pokrivenu glavu, ali ovde se ne radi o tome. Dve reči, ***moli i prorokuje***, predstavljaju sve ono šta se dešava na crkvenom sastanku. One na neki način predstavljaju sveukupno učestovanje zajednice. Posle, u I Korinćanima 14:33-35, Pavle će istaknuti Biblijski standard za ženu na sastanku crkve, a to je princip ćutanja. Ovaj odlomak ne tretira sa službom koju pojedina ženska osoba ima u crkvi. Pavle tretira sa time u poglavljima 12-14. Ovo poglavlje tretira sa pozicijom osobe na sastanku crkve.

Izraz, ***moli ili prorokuje***, jeste stilska figura u govoru i koristi se da se izrazi ukupan zbir svega šta se dešava na sastanku crkve, od onog šta je najmanje, molitva, gde svi mogu da učestvuju, do onog šta je najveće, ***prorokovanje***, šta

samo nekolicina može. U ***molitvi***, osoba govori Bogu (I Korinćanima 14:14-15), u ***prorokovanju***, osoba govori čoveku (I Korinćanima 14:3-5,22,24,31). Ovo je najmanje i najveće šta se događa unutar granica crkvenog sastanka, i obe izjave su ograničene na čoveka u obožavanju crkve. Na primer, javna molitva je limitirana samo za muškarca u I Timoteju 2:8, 10-11, dok je prorokovanje limitirano na muškarca u I Korinćanima 14:33-35. Pavle koristi ***moli ili prorokuje*** kao zbir svega šta se dešava na sastanku crkve.

U ovom trenutku Pavle tretira samo sa pokrivanjem glave; on namerava da se sa govorenjem žena pozabavi kasnije u poglavlju 14, gde će to zabraniti. Stoga je nepokrivena glava sramota za ženu jer sramoti svoju vlastitu glavu, a takođe sramoti i muža, njenu figurativnu glavu. Nepokrivena glava poistovećuje ženu sa onim ženama koje briju glavu; preljubnice, nevenčane majke i sveštenice faličnih kultova. Iako ne mora biti da je ženi koja ne nosi pokrivalo obrijana glava, ona se ne stavljajući pokrivalo identifikuje sa takvim ženama i sa tom nezdravom reputacijom koja prati žensko brijanje glave, i to je stoga, takođe, razlog zašto žena treba da prekriva glavu.

U stihu 6, on povlači analogiju. Analogija je da ukoliko žena ne prekriva svoju glavu, onda neka brije glavu. Ukoliko je osoba spremna da zanemari pokrivanje nametnuto od autoriteta, onda neka odbaci i ono šta je nametnuto od prirode, svoju kosu. Ovo je deo odlomka koji nam pokazuje da pokrivalo i kosa nisu jedno te isto. Ako je sramota za ženu da joj glava bude obrijana, neka prekriva svoju glavu.

4. Odbrana Doktrine: I Korinćanima 11:7-15

Četvrti deo ovog odlomka je odbrana ove doktrine. Pavle brani ovu doktrinu sa dva glavna dokaza.

A. Iz Stvaranja: I Korinćanima 11.7-12

Jer muž doista ne mora pokrivati glave, ta slika je i slava Božija; a žena je slava muževa.

Ovaj stih govori o odražavanju slave i to tako da je muškarac odraz Božije slike i slave, a čovek je poput Boga u poglavarstvu i autoritetu. Njegova nepokrivena glava daje vidljiv izražaj nevidljivoj istini. Žena je odraz slave muževljeve. Ona treba da odražava muževljevu podložnost Bogu, a pokrivanjem svoje glave ona ne odvlači pažnju i ne nadmeće se sa slavom muževljevom.

Deo ženske lepote je njena duga kosa, ali kako se na sastancima crkve mužu mora iskazati čast, a žena treba da bude u podložnosti na sastancima crkve, njena nepokrivena glava ne sme da odvlači pažnju od slave koja pripada muškarcu. Iz tog razloga je, prema ovom delu teksta obavezna da stavi nekakav odevni predmet preko dela glave sa kojeg raste njena kosa. Na ovaj način, ono šta nadodaje njenoj lepoti, njena kosa, neće odvlačiti pažnju od muškog vodstva.

Pavle ukazuje na poredak u Stvaranju u stihu 8: ***Jer nije muž od žene, nego žena od muža.***

Muškarac nije stvoren da služi ženi, već je žena stvorena da bude pomoć u tom paru za muškarca (Postanak 2).

I sada Pavle izvlači zaključak onoga šta je upravo rekao u 10a: **... zbog toga žena mora da ima znak autoriteta na svojoj glavi.**

Stoga, upravo zbog teološke istine koju je upravo ustvrdio, žena mora da nosi znak autoriteta na svojoj glavi. Primetite da on ne daje ni jedan jedini kulturološki razlog za prekrivanje glave. Svaki njegov razlog je teološki, a ukoliko su ti teološki razlozi još uvek istina, a itekako jesu, onda je ta praksa i dalje zapovest. Stoga, žena mora da ima **znak autoriteta na svojoj glavi**. Taj **znak autoriteta** jeste odevni predmet koji služi za prekrivanje glave. To ne mora da bude kapa, već nekakav odevni predmet. Prekrivanje služi kao vidljivi znak teološke istine.

Pavle nastavlja da daje još jedan razlog zašto žena treba da ima pokrivenu glavu u stihu 10b: **... radi anđela.**

Jedna od stvari koju dobri anđeli rade je da nadgledaju vernike. Na primer, u Luka 15:10, anđeli nadgledaju kada je osoba spašena. U I Korinćanima 4:9, anđeli nadgledaju borbe vernika u ovom svetu. U Efescima 3:10, anđeli nadgledaju Božiji plan i program, i iz toga se uče mudrosti Božijoj kroz Njegov plan za Crkvu. U I Timoteju 5:21, ima zapovest da se podloži zakonima Božijim koje su učinjene u prisustvu anđela. Anđeli nadgledaju da li će čovek da drži te zapovesti. Isaija 6:1-2 ističe kako se anđeli prekrivaju u prisustvu Božijem; da li od žene treba očekivati išta manje od onog šta i anđeli čine u pokoravanju Bogu? Zaključak je da dobri anđeli nadziru da li se žene podlažu ovoj zapovesti, a to je još jedan razlog zašto bi žena trebala prekrivati glavu.

Pavle podučava lekciju o uzajamnoj zavisnosti u stihovima 11 i 12: **Ipak, u Gospodu, ni muž bez žene, ni žena bez muža. Jer kao što je žena od muža, tako je i muž po ženi, a sve je od Boga.**

Svrha ove lekcije o uzajamnoj zavisnosti jeste da se zaštiti žena od mogućeg zlostavljanja od strane muža jer je on glava, jer on zapoveda. Poanta je da čovek ne može da koristi svoju lidersku poziciju da bi na bilo koji način bio arogantan ili ponizio svoju ženu. Jer dok u Stvaranju, žena nije nezavisna od muškarca, već je muškarac nezavisan od žene, u vremenu, čovek nije nezavisan od žene. Postojanje žene ovisi o pred-postojanju muškarca radi rebra, ali nastavak muškarčevog postojanja zavisi o ženi jer se rađa od žene prilikom porođaja. To šta je Bog dao muškarcu autoritet i vođstvo nad ženom, ni u kom slučaju ne dozvoljava muškarcu da ponizuje ili da zlostavlja ženu.

B. Iz Prirode: I Korinćanima 11:13-15

Pavle sada ide u drugu kategoriju dokaza u odbrani doktrine o pokrivanju glave, a to su dokazi iz prirode. Pavle podučava ovu lekciju o doličnosti u stihu 13: **Sami po sebi prosudite: dolikuje li da se žena nepokrivena Bogu moli?**

Reč koja se prevodi kao dolikuje li, znači „da li je ispravno“ ili „je li to u redu“. Reč prosudite, ne poziva nas na naše lično mišljenje ili simpatije, već sa stanovišta

Božanskih normi, Božijeg standarda. Iz ovog proizlazi jedno korektno pitanje koje se temelji na teološkoj istini koja nam je ranije predstavljena. Pavle pita; „Da li je ispravno da muškarac ima dugu kosu?“ Očigledan odgovor je, „Ne“.

Rekavši ovo, on nastavlja sa pitanjem duge kose u stihovima 14-15: ***Ili vas ne uči i sama priroda da ako muž ima dugu kosu, na sramotu mu je? Ako pak žena ima dugu kosu, na slavu joj je, jer joj je kosa dana kao pokrivalo.***

Prvo, u stihu 14, on ističe da **sama priroda** uči da je ženska kosa dulja od muške kose i da je to običaj posvuda. Možete putovati svuda po svetu i sa retkim iznimkama, običaj koji izgleda da je zajednički svima je taj da je ženska kosa uvek dulja od muške kose. Biblijski govoreći kaže Pavle, trebalo bi da postoji objektivna razlika između muškarca i žene koja se ogleda u duljini kose. Ako muškarac ima dugu kosu, **to je njemu na sramotu**, a i Bogu, jer imajući dugu kosu on pokušava da uzurpira ženinu slavu. Muškarac treba da ima kraću kosu od žene.

U stihu 15, Pavle se ponovno okreće ka ženi i ističe da je njena kosa, njena **slava**. Njena duga kosa je ukras koji je utemeljen na njenom glamuru i lepoti. Njena duga kosa još više naglašava njenu ženstvenost. Njena duga kosa je njeno pokrivalo. Neki koriste ovaj deo teksta da bi tvrdili da je pokrivalo o kojem Pavle govori njena kosa, te tako dok god žena ima dugu kosu, ona ispunja zahteve iz celog teksta.

Ovo nije ispravno, jer ovde nije ista reč koja se ranije koristila. Na Engleskom (i na Srpskom) je ista reč, ali na Grčkom nije ista reč. Ono šta se ovde ističe jeste to da je njena duga kosa njeno **pokrivalo**, a reč za **kosu** daje nam razlog zašto njena kosa pokazuje njenu slavu. Dana joj je kao trajna osobina. Dana joj je, ne umesto pokrivala, već Grčka reč znači, „da se slaže“, „da ide zajedno“ sa pokrivalom.

Ovde Grčka reč za kosu označava trajno pokrivalo, ranije upotrebljena reč za „pokrivalo“ bila je privremeno pokrivalo, poput dela odeće. Ono šta Pavle kaže je; Kako je duga ženska kosa njena slava, treba da bude prekrivena na sastanku crkve, kako ne bi odvlačila pažnju od slave njenog supruga. Njena kosa nije pokrivalo o kojem je on pre govorio, jer bi u tom slučaju muškarci, da bi imali nepokrivenu glavu, trebalo da briju svoje glave. Pavle ne kaže ženi; Ženo, drži kosu na glavi; Ona je prirodno tu u svakom slučaju i uistinu nema potrebe da od toga čini zapovest. Ako je pokrivalo zapravo kosa, šta sa muškarcem i nepokrivenošću njegove glave? Logično bi to značilo da muškarac treba da brije svoju glavu. To ovde nije poanta. Ženska kosa je trajno pokrivalo i to je njena slava, ali ta slava treba da je prekrivena sa nekim odevnim predmetom na sastanku crkve.

5. Zaključak: I Korinćanima 11:16

No ako se neko misli prepirati, mi takvog običaja nemamo, a ni crkve Božije.

Ovaj stih je zaključna izjava, beleška za one koji vole da raspravljaju. Pavle kaže da ako ima neko ko bi debatovao o ovom pitanju, nema nikakve druge prakse. Reč je upućena od Apostola koji uspostavlja zapovesti apostolskim autoritetom. Praksa koja se pominje je praksa pokrivanja glave. On zaključuje da nema drugog običaja osim pokrivanja glave, a raspravljati o tome i to dovoditi u pitanje, znači dovoditi u pitanje apostolski autoritet. Ne samo da Pavle ovo praktikuje, već sve **crkve Božije**

slede istu proceduru. Ovo je praksa svih drugih lokalnih crkava, a kulturološke razlike nemaju nikakvog značaja za ovo pitanje, jer je pitanje temeljeno na teologiji, ne na kulturi. Drugim rečima, ovo nije praksa koja je jedinstvena samo za Korint, već sve druge crkve treba isto to da vrše.

Iako ovo može da bude jako tvrdo Biblijsko pravilo da se sledi u ovim današnjim vremenima; pravilo je da tokom crkvenog sastanka koji je sazvan od crkvenih starešina, a na kojem žene treba da prisustvuju, žena treba da ima pokrivenu glavu. Čineći to, mogla bi lako da bude u manjini, ali žena čineći to sledi Reč Božiju.

Napomena prevodioca: Za prevod ovog MBS-a činilo mi se dobro da prevodim Biblijske tekstove iz Engleske verzije prevoda koja je korištena u ovoj studiji. Pri tome mi je od velike pomoći bila Varaždinska Biblija – izdanje Hrvatskog Biblijskog Nakladnika, 2012. Koristio sam i Savremeni Srpski Prevod u izdanju Hrišćanskog evangelizacionog centra iz Bačkog Petrovca.

Prevod: Branko Gotovac 2018.